

AS Norma

Vahearuanne

30.septembril 2009. aastal lõppenud 3. kvartali kohta

Juriidiline aadress:	Laki 14 10 621 Tallinn Eesti Vabariik
Äriregistri nr.	10043950
Telefon:	6 500 444
Faks:	6 500 134
Aruandeperioodi algus ja lõpp:	01.01.2009-30.09.2009

Sisukord

TEGEVUSARUANNE	3
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE VAHEARUANNE	15
Juhatuse kinnitus raamatupidamise vahearuandele	15
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	16
Konsolideeritud koondkasumiaruanne	17
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	18
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	19
Raamatupidamisarvestuse põhimõtted ja hinnagud	20
Lisad konsolideeritud finantsaruannetele	26
Note 1 Raha ja raha ekvivalendid	26
Note 2 Finantsvarad	26
Note 3 Nõuded	26
Note 4 Varud	27
Note 5 Materiaalne põhivara	27
Note 6 Immateriaalne põhivara	29
Note 7 Aktsiakapital	30
Note 8 Segmantide informatsioon	31
Note 9 Müüdid toodete kulu	33
Note 10 Lühiajalised eraldised	33
Note 11 Tehingud seotud osapooltega	33
Note 12 AS Norma (emaettevõtte) bilanss	34
Note 13 AS Norma (emaettevõtte) kasumiaruanne	34
Note 14 Omakapitali muutuste aruanne (emaettevõttes)	35
JUHATUSE ALLKIRJAD III KVARTALI 2009.a VAHEARUANDELE	36

TEGEVUSARUANNE

Tegevusvaldkond

AS Norma (edaspidi ka “emaettevõtte”) ja tema tütaretevõtja (edaspidi koos ka “kontsern”) peamine tegevusvaldkond on autoohutussüsteemide, sealhulgas autoohutusrihmade ja nende komponentide tootmine ja müük. Valmistatakse ka autodetaile ning stantse ja plastivaluvorme pressidele. Inseneriteenust osutatakse autoohutussüsteemide ning ohutusrihmade komponentide väljatöötamise ning adapteerimise osas.

Tegevuskeskkonna areng

Turud

AS Norma ühel olulisemal turul Venemaal langes uute sõiduautode müük 2009.a. kolme kvartali jooksul võrreldes aasta varasema perioodiga 51% 1,1 miljoni autoni. AvtoVAZ-i müük Venemaal vähenes 44% 296,5 tuhande autoni, turuosa ulatus 24%-ni (2008: 21%).

Toodeti Venemaal 2009. aasta 9 kuu vältel 423 tuhat sõiduautot, see oli 62,4% vähem kui aasta varem. Välismaiste mudelite koostamine langes vähem (-55%) kui kodumaiste mudelite valmistamine (-67%). Viimaseid tootvad ettevõtted olid valdavalt suletud nii käesoleva aasta jaanuaris kui augustis. Vene mudelite osatähtsus sõiduautode tootangus oli 52%. AvtoVAZ tootis 203 tuhat autot (-67%), GAZ-is valmistati 43 tuhat (-60%) sõidukit. Samal ajal langes autotootmine Ukrainas 84%.

Lääne autoturul osaleb AS Norma eelkõige koostöös emaettevõtte Autoliv AB grupiga. Autoohutusrihmade müügi suurimaks lõppkliendiks on Volvo Car Corporation. AS-is Norma koostatud ohutusrihmu tarnitakse nii Volvo Belgia kui Rootsi tehastesse, väiksemal määral ka Hiinasse. Ohutusrihmu tarnitakse ka Saab Automobile, Volvo Group (Volvo Trucks, Volvo Buses) mudelitele. 2009. aasta 9 kuuga Autolivi kaudu tarnitud rihmade kogus langes 42% võrreldes 2008.a. sama perioodiga, sealjuures 2009.a. kolmandas kvartalis vähenes see segment üksnes 14% võrreldes 2008.a. kolmanda kvartaliga.

Majanduskeskkond Eestis

AS Norma ekspordib 98-99% oma toodangust. Meie partneriteks on autotootjad ja nende allhankijad. See on tööstusharu, kus hinnasurve on erakordselt kõrge ja pidev müügihinna langus on normiks. 2009. aastal jätkuv kriis teravdab konkurentsi veelgi, kuna kõikjal on tootmisvõimsuste ülejääk. Samas impordib AS Norma enamjao materjalidest, mille hind on suuresti sõltuv tooraine hindadest maailmaturul. Pikemas perspektiivis muutub kontserni arengut Eestis takistavaks faktoriks erinevate tootmistehnoloogiate allhanke võimaluse piiratus Eestis.

Äritegevuse hooajalisus

2009.a. jaanuaris Venemaa ja Ukraina autotehased praktiliselt seisisid. Nende taaskäivitamine veebruaris ei olnud likviidsuskriisi tõttu sujuv. Augustis seisati tootmine AvtoVAZ-is ja GM-AvtoVAZ-is terveks kuuks vähendamaks liigseid laovarusid.

Rootsi autotootjad on kollektiivselt puhkusel juulikuus ja detsembris jõulude ja uusaasta vahelisel ajal. Neil perioodidel on ka AS Norma kui tarnija käive vastavalt madalam.

Majandusaasta sündmused

Tootmine

Tootmist iseloomustas aruandeperioodil mahtude langus ja ebarütmilisus nii ohutusrihmade koostamise kui komponentide valmistamise divisjonis. Tootmine viidi ühte vahetusse, kus see tehnoloogiliselt ennast õigustas. Vähendati mitte ainult otsetöölise vaid ka tootmise juhtimise ja tugifunktsioonide personali. Reageerides olukorrale otsustas AS Norma juhatus lõpetada kollektiivselt töölepingud 275 töötajaga. Lisaks rakendati kontsernis osalist tööaega.

Kvaliteedi juhtimine

2009. aasta 3. kvartalis saavutasime kvaliteedinäitajate osas järgmised tulemused:

- 1) klientidelt tagastatud toodete arv miljoni toote kohta (PPM) – 4,0;
- 2) tarnetäpsus 99,5 %.

Aruandeaastal toimunud investeeringud

2009. aasta 9 kuu jooksul investeeriti kontsernis uute tehnoloogiate juurutamiseks, tootmisvõimsuste laiendamiseks, tootmisprotsesside efektiivsuse tõstmiseks ja töökeskkonna kaasajastamiseks 25,1 miljonit krooni (1,6 miljonit eurot).

Kontserni investeeringud jagunesid valdkonniti järgmiselt:

Metallitöötlemise seadmed	15,0 milj. kr.	(0,96 miljonit eurot)
Koosteliinid	1,6 milj. kr.	(0,10 miljonit eurot)
Infotehnoloogia	0,6 milj. kr.	(0,04 miljonit eurot)
Kvaliteedikontrolli- ja keskkonnakaitsevadmed	1,0 milj. kr.	(0,06 miljonit eurot)
Hooned ja rajatised	6,8 milj. kr.	(0,43 miljonit eurot)
Muu	0,1 milj. kr.	(0,01 miljonit eurot)

Kontserni tähtsamad näitajad

Majandustegevus	2009 III kv.	2008 III kv.	2007 III kv.	2006 III kv.	2005 III kv.	2009 III kv.	2008 III kv.	2007 III kv.	2006 III kv.	2005 III kv.
	milj. krooni*	milj. krooni*	milj. krooni*	milj. krooni*	milj. krooni*	milj. €*	milj. €*	milj. €*	milj. €*	milj. €*
Müügitulu	189,1	345,0	300,2	228,0	225,7	12,1	22,0	19,2	14,6	14,4
Muutus %	-45,2	14,9	31,7	1,0						
Brutokasum	18,3	56,4	43,6	40,0	40,7	1,2	3,6	2,8	2,6	2,6
Muutus %	-67,5	29,2	9,0	-1,7						
Brutokasumi määr ¹	9,7	16,3	14,5	17,6	18,0					
Ärikasum	3,8	40,6	23,6	23,7	23,7	0,2	2,6	1,5	1,5	1,5
Muutus %	-90,6	72,1	-0,6	0,0						
Ärikasumi määr ²	2,0	11,8	7,9	10,4	10,5					
EBITDA ³	17,0	53,8	39,1	39,0	40,0	1,1	3,4	2,5	2,5	2,6
Muutus %	-68,3	37,4	0,2	-2,6						
Kasum enne makse	8,6	49,0	28,3	27,8	25,9	0,5	3,1	1,8	1,8	1,7
Muutus %	-82,4	72,9	1,9	7,1						
Maksueelse kasumi määr ⁴	4,6	14,2	9,4	12,2	11,5					
Puhaskasum	8,6	49,0	28,3	27,8	25,9	0,5	3,1	1,8	1,8	1,7
Muutus %	-82,4	72,9	1,8	7,2						
Puhaskasumi määr ⁵	4,6	14,2	9,4	12,2	11,5					
Käibekapital ⁶	542,0	628,3	555,5	512,1	322,6	34,6	40,2	35,5	32,7	20,6
Muutus %	-13,7	13,1	8,5	58,7						
Töötajate keskmine arv	624	997	982	896	935					
Muutus %	-37,4	1,5	9,6	-4,2						
Aksia ja dividendiga seotud näitajad										
Aksiate arv (miljonites)	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2					
Tulu aksia kohta ⁷	0,65	3,71	2,15	2,11	1,97	0,04	0,24	0,14	0,13	0,13
Muutus %	-82,4	72,9	1,8	7,2						
Omakapital aksia kohta ⁸	68,3	71,7	65,8	63,4	62,7	4,4	4,6	4,2	4,1	4,0
Muutus %	-4,7	9,0	3,8	1,2						

* ühik ei kehti kasumi määrade, muutuste %, kuu keskmise töötajate arvu ja aksiate arvu kohta

¹ Brutokasumi määr - brutokasumi protsent müügitulust

² Ärikasumi määr - ärikasumi protsent müügitulust

³ EBITDA - kasum enne finantstulusid ja makse, amortisatsioonikulud lisatud

⁴ Maksueelse kasumi määr - maksueelse kasumi protsent müügitulust

⁵ Puhaskasumi määr - puhaskasumi protsent müügitulust

⁶ Käibekapital - käibevara v.a. raha ja raha ekvivalendid (deposiidid tähtajaga < 3 kuud; intressifondiosakud) miinus lühiajalised kohustused perioodi lõpul

⁷ Tulu aktsia kohta - puhaskasum aktsia kohta kroonides (eurodes): ettevõttel ei ole potentsiaalselt emiteeritavaid lihtaktsiaid, mistõttu on lahustatud puhaskasum aktsia kohta sama, mis tava puhaskasum aktsia kohta.

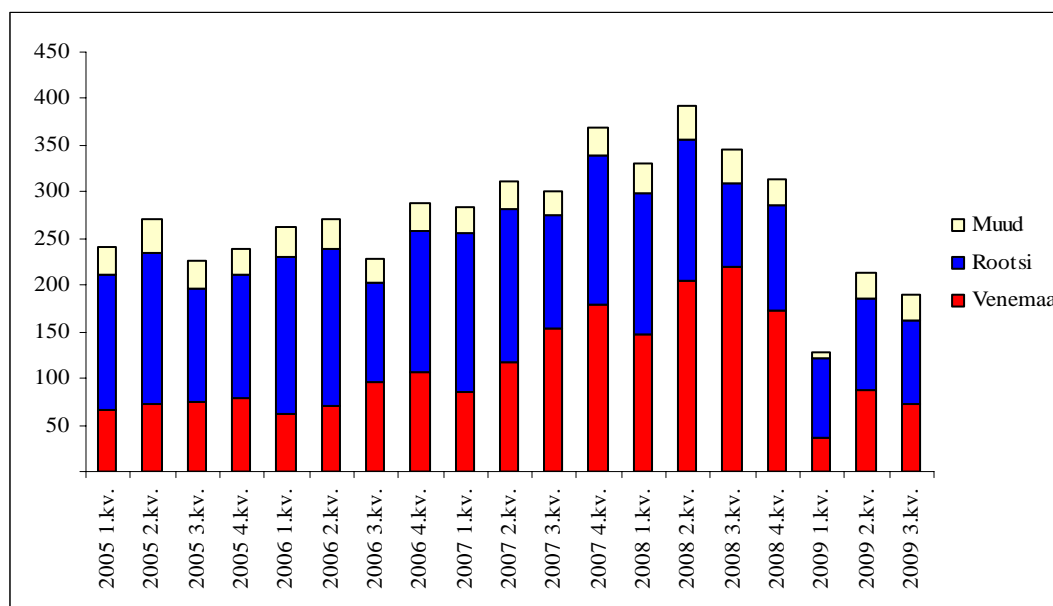
⁸ Omakapital aktsia kohta - kogu omakapital aktsia kohta kroonides (eurodes)

Müük

AS Norma kontserni müügi netokäive 3.kv. 2009. aastal oli 189 miljonit krooni (12,1 miljonit eurot). Kontserni müük on kahanenud 45% (156 miljonit krooni; 10,0 miljonit eurot) võrreldes 2008. aasta 3. kvartaliga. Eksport moodustas 99,3% kogu kolmanda kvartali müügi käibest (2008 3.kv.: 98,9%) ning ekspordist 48% läks Rootsi ja 39% Venemaale (2008 3.kv.: vastavalt 26% ja 64%).

Võrreldes aasta varasema perioodiga vähenes müük kolmandas kvartalis Venemaa ja Ukraina klientidele 67% ning teistesse riikidesse 5% võrra. 2009. aasta kolmanda kvartali müüki mõjutas eelkõige autotootmise peatamine Venemaal augustikuus. Müük Autolivi kontserni ettevõtetele moodustas 106 miljonit krooni (6,8 miljonit eurot), mis oli 3% suurem võrreldes sama perioodiga aasta varem.

Kvartaalne eksport 2005-2009 (miljonit krooni)

2009.a. esimese 9 kuu müügi käibeks kujunes 550 miljonit krooni (35,1 miljonit eurot), see oli 49% vähem kui 2008. aasta samal perioodil. Müük Venemaa ja Ukraina klientidele vähenes 66% ja teistele klientidele 28%. Müük kontserni emaettevõtte Autolivi tütarettevõtetele ulatus 315 miljoni kroonini (20,2 miljoni euroni), see oli 28% vähem kui samal perioodil aasta varem.

Teisteks suuremateks läänepoolseteks klientideks olid Khimaira (Volvo bussid), Karosa, Iris Bus-IVECO ning Intersafe, kellele põhiliselt tarnitakse ohutusrihmu busside ja veoautode tarbeks. Müük sellesse sektorisse kahanes 2008. a. 9 kuuga võrreldes 23%.

Kulud

Müüdud toodete kulu kahanes 2009.a. kolmanda kvartali jooksul võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 41%, moodustades 90% käibest (2008 3.kv. 84%). Kulutused toorainele ja materjalidele langesid 44% 121 miljoni kroonini (7,7 miljoni euroni), moodustades 64% (2008 3.kv.: 62%) käibest.

Töäjõukulu tootmises oli 2009.a. 3. kvartalis 24 miljonit krooni (1,5 miljonit eurot), langus võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 44%. Tootmise töäjõukulu osatähtsus netokäibest moodustas 13% (2008 3.kv.: 13%).

Turustus-, arendus- ja üldhalduskulusid kokku õnnestus vähendada 43%, mis on peaaegu kooskõlas müügi langusega.

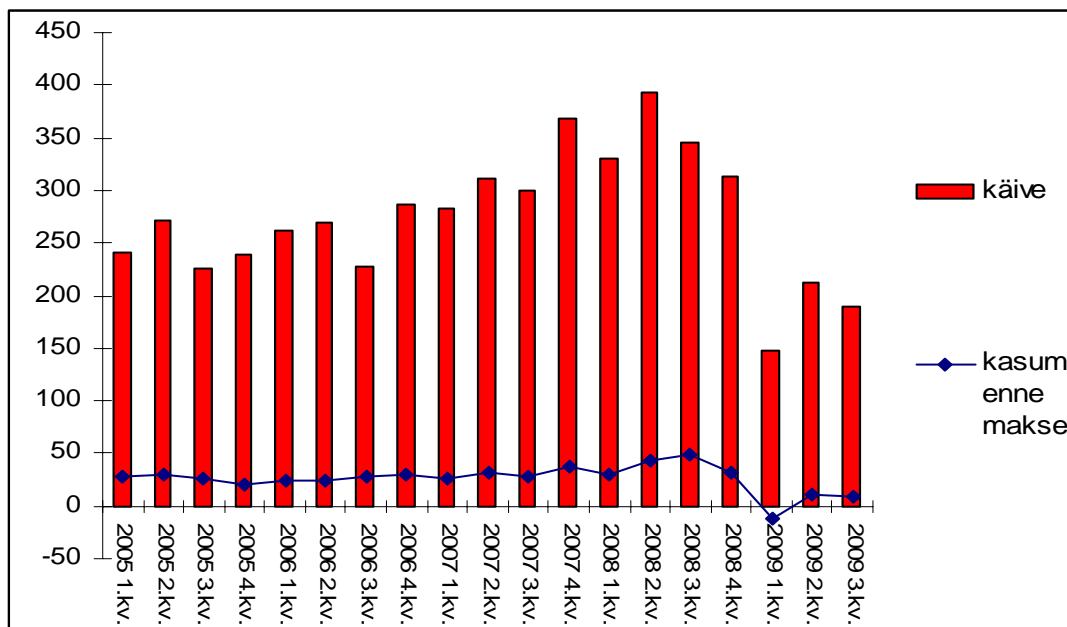
Turuolukorrale reageerimiseks korraldati töö ettevõttes ümber. Kui 2008. aasta kolmandas kvartalis töötas AS-s Norma keskmiselt 997, siis 2009. aasta kolmandas kvartaliks on keskmine töötajate arv vähenenud 624-ni, s.o. 37%. Enamus kontsernist oli rakendatud osalise tööajaga.

Tootmismahude languse tõttu hinnati käesoleva aasta kolmandas kvartalis tootmisseedmeid alla 6,4 miljoni krooni (0,4 miljoni euro) ulatuses, need kulud on kajastatud ärikulude real.

2009.a. 9 kuu jooksul on müüdüd toodangu kulu langenud 43%, moodustades 94% käibest (2008 9 kuud: 85%). Turustus-, arendus- ja üldhalduskulud on kahanenud 33% võrreldes 2008. aasta sama perioodiga.

Kasum ja rentaablus

Kontserni käibe ja maksueelse kasumi kvartaalne dünaamika 2005-2009 (miljonites kroonides)

Kontserni brutokasum oli 2009.a. 3. kvartalis 18,3 miljonit krooni ehk 1,2 miljonit eurot. Eelmise aasta samal perioodil teeniti brutokasumit 56,4 miljonit krooni (3,6 miljonit eurot).

Ärikasumi suuruseks kujunes 2009.a. 3. kvartalis 3,8 miljonit krooni (0,24 miljonit eurot), see oli 2,0% müügist. 2008.a. 3. kvartalis teeniti ärikasumit 40,6 miljonit krooni (2,6 miljonit eurot), mis moodustas 11,8% käibest. Ärikasumi 36,8 miljoni krooni (2,4 miljoni euro) suurune langus sisaldas tootmisseedmete allahindlust 6,4 miljoni krooni (0,4 miljoni euro) suuruses summas.

Puhaskasum ulatus 8,6 miljoni kroonini (0,55 miljoni euroni), moodustades 4,6% müügist, võrreldaval perioodil aasta varem saadi 49,0 miljonit krooni (3,1 miljonit eurot) puhaskasumit.

Kolme esimese kvartaliga on AS Norma puhaskahjumiks kogunenud 11 miljonit krooni (0,7 miljonit eurot). Kontserni restruktureerimiskulud ulatuvad 12,9 miljoni kroonini (0,8 miljoni euroni), materiaalse põhivara allahindlus 6,4 miljoni kroonini (0,4 miljoni euroni) ja ebatõenäoliselt laekuvate arvetes reservi on suurendatud 9,1 miljoni krooni (0,6 miljoni euro) võrra. 2008. aasta samal perioodil teeniti 105 miljonit krooni (6,7 miljonit eurot) puhaskasumit.

Rahavood ja kapitali kasutamine

Kontserni rahavoog äritegevusest oli 2009. aasta 9 kuuga 109 (2008 9 k.: 107) miljonit krooni ehk 7,0 (2008 9 k.: 6,9) miljonit eurot. Suurim muutus võrreldes eelneva aasta sama perioodiga tulenes eelkõige 116 miljoni krooni (7,4 miljoni euro) võrra vähenenud kasumist. Lühiajaliste nõuete vähenemisest vabanes 86 miljonit krooni (5,5 miljonit eurot) ning varude langusest 46 miljonit krooni (2,9 miljonit eurot) ning 22 miljoni krooni (1,4 miljoni euro) võrra kasvasid lühiajalised kohustused.

Materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse investeeriti 25 (2008 9.k.: 30) miljonit krooni ehk 1,6 (2008 9.k.: 1,9) miljonit eurot, rahavoog investeeringutest kokku perioodi jooksul 86 (2008 9.k.: -24) miljonit krooni ehk 5,5 (2008 9 k.: -1,5) miljonit eurot.

Neto rahavoog oli 2009. aasta 3 kvartaliga 111 (2008 9.k.: 0,1) miljonit krooni ehk 7,1 (2008 9.k.: 0,009) miljonit eurot.

Raha ja likviidsed lühiajalised investeeringud moodustasid 2009. a. septembri lõpus 60,5% (31.12.2008: 54,0%) varade mahust. Käibekapitali (lühiajalised investeeringud, nõuded, ettemaksed, varud miinus lühiajalised kohustused) oli 2009. aasta 30. septembri seisuga 542 (31.12.2008: 709) miljonit krooni ehk 34,6 (31.12.2008: 45,3) miljonit eurot, põhitegevuseks kasutatud käibekapital (nõuded, ettemaksed, varud miinus lühiajalised kohustused) oli 79 (31.12.2008: 156) miljonit krooni ehk 5,1 (31.12.2008: 9,9) miljonit eurot.

Likviidsuse juhtimisel ja finantsinvesteeringute tegemisel oli AS Norma 2009. aasta kolmandas kvartalis traditsiooniliselt konservatiivne. Vahendeid hoiustati Eesti pankades Eesti krooni ja euro erineva kestusega deposiitides ning Autoliv AB Finantsturgude Divisjoni deposiitides. 2009. aasta 3. kvartalis sõlmiti Autoliv AB-ga uusi lepinguid 3,3 miljoni euro ulatuses. Täpsemad andmed finantsvahendite paigutuse kohta on toodud konsolideeritud finantsaruannete lisades 1 ja 2.

Põhivarad moodustasid 22% (31.12.2008: 22%) varadest, kahanemine kolme kvartaliga 21 miljonit krooni (1,4 miljonit eurot) materiaalse ja immateriaalse põhivara väärtuse vähenemise tõttu.

Pikaajalisi kohustusi kontsernil ei ole. Investeeringuid ja äritegevust finantseeritakse omakapitali arvel.

Kontserni omakapital kahanes 77 miljonit krooni (4,9 miljonit eurot), ulatudes aruandeperioodi lõpuks 902 (31.12.2008: 979) miljoni kroonini ehk 57,6 (31.12.2008: 62,6) miljoni euroni. Omakapitali osakaal bilansis oli 90% (31.12.2008: 91%). Vaba omakapital oli septembri lõpul 756 (31.12.2008: 833) miljonit krooni ehk 48,3 (31.12.2008: 53,3) miljonit eurot.

Aktsiaturg ja dividendid

AS Norma on emiteerinud 13,2 miljonit lihtaktsiat, mis annavad aktsia kohta ühe hääleõiguse ja mille nimiväärtus on 10 krooni. Emiteeritud aktsiate hulk ja nimiväärtus ei ole 1997. aastal börsil noteerimisest saati muutunud.

AS Norma üldkoosolek otsustas 12.05.2009 maksta 2009. aastal aktsionäridele dividende 66,0 miljonit krooni (4,2 miljonit eurot) ehk 5 krooni (0,32 eurot) aktsia kohta nagu ka kuuel eelneval aastal. Dividendid maksti välja 3.juulil 2009.a.

Tava- ja lahustatud puhaskahjum aktsia kohta moodustas septembri lõpuks 0,84 krooni (0,05 eurot), aasta varem oli sama näitaja 7,94 krooni (0,51 eurot) kasumit aktsia kohta, omakapital 68,3 (31.12.2008: 74,1) krooni ehk 4,4 (31.12.2008: 4,7) eurot.

AS Norma aktsiad noteeriti 1997. a. Tallinna Börsi põhinimekirjas koodi NRM1T all, lisaks kaubeldakse aktsiatega veel Frankfurdi börsil.

Aksia hinna (Eesti kroonides) liikumine ja kauplemismahud Tallinna Börsil alates 01.01.2009.a.

AS Norma aktsiaraamatusse oli seisuga 30.09.2009 kantud 1551 (31.12.2008: 1458) aktsionäri, üle 3% osalus oli

Autoliv Ab	51,0%
ING Luxembourg S.A.	10,0%
Skandinaviska Enskilda Banken Ab kliendid	6,7%
Marfin Pank Eesti AS Repokonto	3,8%

AS Norma aktsiakapitalist kuulub 59,4% (31.12.2008: 59,1%) Rootsi, 17,5% (31.08.2008: 20,0%) Eesti, 13,2% (31.08.2008: 13,0%) Luksemburgi ja 9,9% (31.12.2008: 7,9%) teiste riikide residentidele. 8,0% (31.12.2008: 7,5%) aktsiatest kuulub füüsilistele isikutele.

AS Norma nõukogu liikmetele ja nende lähedastele ei kuulunud 30.09.2009.a. seisuga AS Norma aktsiaid. AS Norma juhatuse liikmetest ja nende lähedastest omas 205 aktsiat juhatuse liige Garri Krieger. Aktsioptsioone nõukogu ja juhatuse liikmetele välja antud ei ole.

Finantsriskid

Kontserni põhilisteks finantsinstrumentideks on raha ning lühiajalised deposiidid. Nende instrumentide eesmärk on rahastada kontserni põhitegevust. Kontsernil on ka muid finantsinstrumente nagu näiteks põhitegevusest tekkivad nõuded deebitoridele ning kohustused kreditoridele. Kontserni kohustused piirduvad võlgadega hankijate ees ning muude lühiajaliste kohustustega, laenukohustusi ega muid finantsinstrumente kohustuste hulgas ei ole.

Kontsern on eksponeeritud turu-, krediidi- ja likviidsusriskile. Riskide juhtimise eest vastutab AS Norma juhatuse viies ellu ja järgides AS Norma nõukogu poolt tehtud otsuseid ja kinnitatud printsiipe.

Tururisk

Turuhinnad sisaldavad kolme tüüpi riske: intressi-, valuuta- ja väärtpaberite turuhinna riski.

Intressirisk

AS Norma ei kasuta finantseerimiseks võõrkapitali ja seetõttu ei ole kontsernil intressi kandvaid kohustusi, mille tuleviku rahavoo õiglane väärtus võiks saada mõjutatud turgudel toimuvast intresside muutustest.

Valutarisk

Kontserni eksponeeritus valuutariskile seostub eelkõige põhitegevusega (tulud ja kulud on valdavalt erinevas valuutas kontserni funktsionaalsest valuutast) ja välismaal asuvasse tütarettevõtjasse tehtud netoinvesteeringutega.

2009. aasta 3. kvartalis AS Norma kontserni käibest moodustas eksport 99,3% (2008 3. kv.: 98,9%) ja olulisem müügivaluuta oli euro. Kontserni kulud olid põhiliselt Eesti kroonides, eurodes, Rootsi kroonides ja Venemaa rublades. Valuutariski maandamiseks on põhilised ostu- ja müügilepingud viidud euro alusele. Teiste valuutade riskid on maandatud kas sissetulevate ja väljaminevate rahavoogude ühtlustamisega või lepinguliste maksete sidumisega euro kursiga.

Kontserni Venemaal asuva tütarettevõtja netovarade väärtus on madal ja nende valuutariski maandamine ei ole ökonomne.

Lühiajalised vahendite paigutused on tehtud hajutatult Eesti kroonis ja euros. Kontsern ei ole valuutariski maandamiseks riskimaandamisinstrumente soetanud.

Krediidirisk

Kontsern on avatud krediidiriskile peamiselt oma põhitegevuse (klientidelt laekumata arved) ja finantseerimistegevuse (deposiidid) kaudu.

Laekumata arvete risk

Elkõige omab tähtsust klientide võime tasuda neile tarnitud kauba eest. Ärikrediiti võimaldatakse põhiliselt ainult oma pikaajalistele koostööpartneritele. Tagamaks rahade laekumist suurtelt püsiklientidelt, jälgitakse ja analüüsitakse pidevalt nende finantsolukorda ning likviidsust. Vajaduse korral nõutakse pangagarantiide esitamist maksete tagamiseks. Ühekordsete tehingute ja uute klientide puhul on nõutav kas ettemaks või akreditiiv.

Ebatõenäoliselt laekuvate arvete katteks moodustatakse allahindlus. Allahindlus sisaldab kõiki võlgnevusi, mille tasumisega seoses on vastaspoolega tekkinud lahkarvamusi ja võlgnevusi, mis juhtkonnale teadaolevalt võivad jääda laekumata.

Ostjate debitoorne võlgnevus perioodi lõpul oli 105 miljonit krooni (6,7 miljonit eurot). Oluliseks krediidiriskiks on kontsernis läbi aegade loetud Venemaa ja Ukraina klientidega seotud riski. 30.09.2009 seisuga oli nõuete summa Venemaa, Ukraina ja Valgevene klientidele 45 (31.12.2008: 102) miljonit krooni ehk 2,9 (31.12.2008: 6,5) miljonit eurot. Neist tähtjaja ületanud laekumata arveid oli aruandeperioodi lõpul 11,2 miljoni krooni (0,7 miljoni euro) väärtuses. Ebatõenäoliselt laekuvate arvete katteks moodustatud reservi suurendati 10,5 (31.12.2008: 1,4) miljoni kroonini, see on 0,7 miljoni euroni (31.12.2008: 0,1 miljonit eurot).

Deposiidide ja teiste finantsinstrumentide krediidirisk

Pankade ja Autolivi finantsturgude divisjoniga seotud krediidiriski juhtimine toimub vastavalt AS Norma nõukogu poolt heaks kiidetud rahahaldamise printsiipidele: vahendite investeerimistehingud tehakse üksnes nõukogu poolt heaks kiidetud osapooltega neile kinnitatud krediidilimiidi piires (ühegi osapoole limiit ei ületa 1/3 kõigist paigutatavatest vahenditest). Limiidid on kehtestatud minimeerimaks riski kontsentratsiooni ja seega vähendamaks potentsiaalset kahju teise osapoole võimalikust suutmatuses oma kohustusi täita.

Likviidsusrisk

Likviidsuse jälgimisel võetakse arvesse finantsinvesteeringute ja –varade (nõuded klientidele ja muud nõuded) laekumise tähtaegu nagu ka planeeritud rahavoogusid äritegevusest. Kontsernil ei olnud 30.09.2009.a. seisuga kohustusi (välja arvatud puhkusereserv), mille maksetähtaeg oleks enam kui kaks kuud. Kuna kontserni raha ja likviidsete väärtpaberite osatähtsus ulatub üle 50% varadest, ei hinda juhtkond ettevõtte likviidsusriski oluliseks.

Kapitali juhtimine

Kapitali juhtimise eesmärk on tagada kontsernile tugev bilans toetamaks igapäevast äritegevust ja ettevõtte strateegilist arengut. Autotööstuse tsüklilisuse tõttu saab edukas olla finantsiliselt tugev ja sõltumatu allhankija. AS Norma unikaalne turupositsioon, kus suur osa käibest on seotud Vene ja Ukraina turuga, mille likviidsus on väga kõikum, nõuab kapitali juhtimisel täiendavat tähelepanu. Komponentide tootmine, mille arendamine on kontserni üks strateegilisi eesmärke, on kapitalimahukas tootmisharu. Kontsern ei kasutanud võõrkapitali. Investeeringud taastootmisse ja arengusse tehti omakapitali arvel. Teenitud kapitali jagamiseks aktsionäridele maksab AS Norma iga-aastaselt dividende, aktsiate tagasiosi ei ole kasutatud aktsia vähese kaubeldavuse tõttu turul.

Otsus dividendide maksmise kohta tehakse juhtkonna poolt võttes arvesse majanduskeskkonna arengut Eestis ja sihtturgudel, kontserni majandustulemusi ja arenguplaane.

Õiglane väärtus

Juhtkonna hinnangul ei erine kontserni finantsvarade ja –kohustuste õiglane väärtus oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Õiglane väärtus on määratud raha (k.a. tähtajalised deposiidid), võlakirjade ning muude nõuete ja kohustuste puhul diskonteeritud rahavoogude meetodil.

Konsolideerimisgrupi struktuur

AS Norma kontserni kuulus 2009. aasta 3. kvartalis AS Norma ja tema 100%-lise osalusega tütarettevõtja Venemaal.

Venemaal asuva tütarettevõtja Norma-Osvar ZAO audiitoriks on audit-konsultatsiooni keskus „Konsuelo“ (litsents nr. E000961, kehtiv 25.06.2002 – 25.06.2012) asukohaga Venemaal, Vladimiri linnas.

AS Norma
Konsolideeritud 2009.a. 3.kvartali majandusaasta vahearuanne (auditeerimata)

Emaettevõtte tegevusvaldkonnaks on autoohutussüsteemide, sealhulgas autoohutusrihmade ja nende komponentide tootmine ja müük, inseneriteenuse osutamine autoohutussüsteemide ning ohutusrihmade komponentide väljatöötamise ning adapteerimise osas. Emaettevõtte käive oli 2009. a. 3. kvartalis 189 (2008 3.kv.: 344) miljonit krooni ehk 12,1 (2008 3. kv.: 22,0) miljonit eurot, puhaskasum 9,0 (2008 3. kv.: 48,6) miljonit krooni ehk 0,6 (2008 3. kv.: 3,1) miljonit eurot, omakapital 30.09.2009.a. seisuga 904 (31.12.2008: 979) miljonit krooni ehk 57,8 (31.12.2008: 62,6) miljonit eurot.

Venemaal asuv tütarettevõtja Norma-Osvar ZAO tegeleb AS Norma toodete ning teenuste müügi, ladustamise ja tolliprotseduuridega ning vajadusel AS Norma esindamisega Venemaal. Norma-Osvar ZAO müügikäive oli 2009. a. 3. kvartalis 0 (2008 3.kv.: 5,0) miljonit krooni ehk 0 (2008 3. kv.: 0,3) miljonit eurot, kahjum 0,3 (2008 3. kv.: kasum 0,4) miljonit krooni ehk 0,02 (2008 3. kv.: kasum 0,03) miljonit eurot ja omakapital 30.09.2009.a. seisuga -1,9 (31.12.2008: 0,2) miljonit krooni ehk -0,1 (31.12.2008: 0,01) miljonit eurot. Kontserniväline käive moodustas 0 (2008 3. kv.: 5,0) miljonit krooni ehk 0 (2008 3.kv.: 0,3) miljonit eurot. Kogu müüdüd kauba ja teenused omandab tütarettevõtja emaettevõttelt.

Hea ühingujuhtimise tava aruanne

Alates 1. jaanuarist 2006. a. järgib AS Norma oma tegevuses Eesti Hea Ühingujuhtimise Tava (edaspidi tava) juhiseid. Käesolev aruanne (edaspidi aruanne) kirjeldab AS Norma juhtimist 2009. aasta 3. kvartalis ning selle vastavust tava juhisele. AS Norma järgis 2009. aasta 3. kvartalis tava juhiseid, v.a kui aruandes on teisiti märgitud.

AS Norma on Eesti Vabariigis registreeritud aktsiaselts, aadressiga Laki tn. 14, 10621 Tallinn, ning registrikoodiga 10043950. AS Norma aktsiakapitaliks 2009. aastal oli 132 000 000 krooni, mis jaguneb ühte liiki registreeritud aktsiateks nimiväärtusega 10 krooni. AS Norma aktsiad on noteeritud Tallinna Börsi põhinimekirjas (Balti Põhinimekiri), lühinimega NRM1T. AS Norma aktsiaraamatut peab Eesti väärtpaperite keskregistri pidaja. AS-i Norma on 30. september 2009.a seisuga 1551 aktsionäri. AS-i Norma kontrollib Autoliv AB, Rootsisis registreeritud autoohutustoodete valmistaja. Autoliv AB on ühtlasi AS Norma suurim aktsionär.

Üldkoosolek

Aktsionäride õiguste teostamine

Aktsionäride üldkoosolek on AS Norma kõrgeim juhtimisorgan. Üldkoosolekud on korralised ja erakorralised. Üldkoosoleku pädevus on paika pandud Eesti äriseadustikuga ja AS Norma põhikirjaga (põhikirjaga on võimalik tutvuda AS Norma veebileheküljel www.norma.ee). Üldkoosoleku pädevuses on muu hulgas majandusaasta aruande kinnitamine, kasumi jaotamine, põhikirja muutmine ja nõukogu koosseisu määramine. Aktsionär võib aktsionäride koosolekust osa võtta ja koosolekul hääletada isiklikult või esindaja kaudu, kes omab selleks kirjalikku volitust. Iga aktsia annab aktsionäri ühe hääle.

AS-il on ühte liiki aktsiaid – nimelised lihtaktsiad, mille nimiväärtus on kümme Eesti krooni. Iga aktsia annab omanikule aktsionäride üldkoosolekul ühe hääle. AS-i aktsiakapital on jagatud kolmeteistkümneks miljoniks kahesaja tuhandeks nimeliseks lihtaktsiaks. Aktsionäri ei ole õigust nõuda nimelise aktsia kohta aktsiatähe väljaandmist. Aktsionäri ei ole õigust nõuda nimelise aktsia vahetamist esitajaaktsia vastu. AS-i Norma nimelised aktsiad on vabalt võõrandatavad. Häälõigust käsitlevad piirangud ja kokkulepped puuduvad. AS-ile Norma teadaolevalt ei ole aktsionäride omavahelistes lepingutes sätestatud aktsiate võõrandamise piiranguid. Aktsionäri surma korral läheb aktsia üle tema pärijale. AS-i Norma suhtes loetakse aktsia üleläänuks omandaja kandmisest aktsiaraamatusse.

AS Norma aktsiatele ei ole tehtud ülevõtmispakkumist Väärtpaperituru seaduse peatükk 19. mõistes.

Üldkoosoleku kokkukutsumine ja avaldatav teave

Juhatus avaldab teate aktsionäride üldkoosoleku kokkukutsumise kohta. Teade korralise aktsionäride üldkoosoleku kokkukutsumise kohta avaldatakse üleriigilise levikuga päevalehes vähemalt kolm nädalat ja erakorralise koosoleku kokkukutsumise kohta vähemalt üks nädal enne koosoleku toimumist. Teates tuleb näidata koht, kus aktsionärid saavad tutvuda majandusaasta aruandega, mis tuleb panna välja vähemalt kaks nädalat enne koosolekut.

AS Norma juhatus avaldas 25.märtsil 2009.a börsiteate, mille kohaselt aktsionäride üldkoosolek oli kokku kutsutud 12.maiks 2009.a algusega kell 09.00. Päevakorras oli kolm punkti: AS Norma 2008.a majandusaasta aruande kinnitamine; kasumi jaotamine ja audiitori nimetamine ja tasustamise korra määramine.

2008.a puhaskasum oli 137 218 728 krooni (8 769 875 eurot). Juhatus tegi ettepaneku maksta aktsionäridele (korralisi) dividende 50 % aktsia nimiväärtusest ehk 5 krooni aktsia kohta (0,32 eurot aktsia kohta), kogusummas 66 000 000 krooni (4 218 169 eurot), ning jätta ülejäänud puhaskasum jaotamata. Nõukogu toetas juhatus ettepanekut.

Juhatus tegi ettepaneku aktsionäride üldkoosolekule fikseerida dividendiõiguslike aktsionäride nimekiri 26.mail 2009.a kell 23.59. Nõukogu toetas juhatus ettepanekut. Dividendid maksti välja 3.juulil 2009.a.

Seega järgiti 2009.a III kvartalis AS Norma üldkoosoleku tava juhiseid.

Üldkoosoleku läbiviimine

Üldjuhul on üldkoosolek pädev vastu võtma otsuseid, kui kohal on üle poole aktsiatega esindatud häälest. Aktsionäride üldkoosoleku otsus on vastu võetud, kui selle poolt on antud üle poole üldkoosolekul esindatud häälest, välja arvatud teatud otsused, nt AS Norma põhikirja muutmine, aktsiakapitali suurendamine või vähendamine, ühinemine, jagunemine, ümberkorraldamine ja likvideerimine ning nõukogu liikme tagasikutsumine enne ametiaja lõppu, mille puhul on otsus vastu võetud, kui selle poolt on antud vähemalt 2/3 üldkoosolekul esindatud häälest.

Tehniliste vahendite puudumise tõttu otsustati 12.05.2009.a AS Norma üldkoosolekut mitte üle kanda interneti vm sidevahendi teel. Seega 2009. a AS Norma üldkoosoleku läbiviimisel järgitakse tava juhiseid, välja arvatud tava p 1.3.3 antud soovitus, kuna puuduvad tehnilised vahendid üldkoosoleku jälgimiseks muude sidevahendite kaudu.

Juhatus

Ülesanded

Juhatus on AS Norma juhtimisorgan, mis esindab ja juhib AS-i Norma. Juhatuses esimees võib üksinda esindada AS-i Norma ning teised juhatuse liikmed võivad esindada äriühingut koos teise juhatuse liikmega. AS Norma eesmärkide saavutamiseks analüüsib juhatuse AS Norma tegevuste ja finantseesmärkidega seotud riske ja teeb järelevalvet kontroll- ja aruandlustegevuse üle. AS Norma juhatuse on kehtestanud oma otsusega AS Norma kontserni sisetabe hoidmise reeglid. Juhatuse peab järgima nõukogu seaduslikke korraldusi. 2009. aasta III kvartalis toimus AS Norma juhatuse ja nõukogu vahel pidev andmevahetus, sh. esitas juhatuse nõukogule regulaarselt ülevaateid AS Norma majandustegevusest ja finantsseisundist. Juhatusel puuduvad volitused aktsiaid emitteerida ja tagasi osta.

Koosseis

Nõukogu valib ja kutsub tagasi juhatuse liikmed ja nimetab ametisse juhatuse esimehe. Juhatusel on viis kuni kaheksa ja nad valitakse kolmeks aastaks. Juhatusel koosseisus käesoleva aruande koostamise ajal on 6 liiget: juhatuse esimees - Peep Siimon; juhatuse liikmed - Ülle Jõgi (finantsdirektor), Ivar Aas (müügidirektor), Garri Krieger (kvaliteedidirektor), Peeter Tõniste (tootmisdirektor) ja Sander Annus (turundus- ja arendusdirektor).

Norma juhatuse esimees ja liikmed on Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriikide elanikud. Juhatusel ei ole samal ajal AS Norma nõukogu liikmed. Juhatusel liikmete ülesanded on sätestatud iga juhatuse liikmaga sõlmitud ametilepingus.

Juhatusel liikmetele makstav tasu, lahkumishüvitis ja preemiasüsteem on kokku lepitud juhatuse ja nõukogu vahel sõlmitud ametilepingus. Juhatusel liikmetele lisatasude maksmine toimub vastavalt nõukogu poolt seatud finantseesmärgi ja strateegiliste eesmärkide täitmisele. Finantseesmärgi täitmise kriteeriumiks on auditeeritud aasta kasumi kasv võrreldes eelneva aruande aastaga. Pikemaajalised strateegilised eesmärgid seatakse nõukogu poolt ning nende põhjal kehtestab nõukogu juhatusele igal aastal konkreetsed eesmärgid ja nende täitmise kriteeriumid. Eesmärkide täitmist hinnatakse kord aastas nõukogu poolt.

Aktsiaoptsiõe või muid soodustusi juhatuse liikmetele eraldatud ei ole. Juhatusel liikme lepingu alusel on lõpetamisel ettenähtud hüvitis suuruses 0 kuni 12 kuu töötasu, sõltuvalt lepingu lõpetamise tingimustest. Maksimaalne võimalik hüvitis arvestades kõikide juhatuse liikmete lepinguid oleks 4 754 tuhat krooni.

Huvide konflikt

Juhatusel liikmel on keelatud konkureerida AS-iga Norma ilma nõukogu nõusolekuta. Aruande koostamiseni 2009. aastal ei ole nõukogule teatatud ühestki olulisest tehingust AS Norma ja tema juhatuse liikmete või juhatuse liikmetega seotud isikute vahel või muust huvide konflikti situatsioonist.

Juhatusel esimees ja liikmed ei ole samaaegselt teise emitendi juhatuse või nõukogu. AS Norma kontserni kuuluva 100%-lise tütarettevõtte ZAO Norma Osvar nõukogu koosseisu kuuluvad AS Norma juhatuse esimees Peep Siimon ja juhatuse liikmed Ülle Jõgi ja Ivar Aas.

Seega järgiti 2009. aasta 3. kvartalis AS Norma juhatuse töös tava juhiseid.

Nõukogu

Ülesanded

Nõukogu tegeleb AS Norma tegevuse pikemaajalise planeerimise ja üldise tegevuskavaga, muu hulgas teeb järelevalvet juhatuse tegevuse üle, töötab välja äriplane, kinnitab aastaelarveid ja investeringute eelarve. Nõukogu annab aru

aktsionäride üldkoosolekule. Nõukogu nõusolek on vajalik selleks, et teha aktsiaseltsi nimel tehinguid, mis väljuvad igapäevase majandustegevuse raamest, eelkõige tehingute tegemiseks, millega kaasneb osaluse omandamine ja käsutamine teistes ühingutes, tütarettevõtete asutamine või nende tegevuse lõpetamine, tehingud kinnisasjadega, investeringute tegemine, mis ületavad selleks majandusaastaks ettenähtud kulutuste summa jne. Nõukogu ei ole moodustanud komisjone.

Koosseis ja tasud

Nõukogul on hetkeseisuga kuus liiget.

19.juunil 2008.a aktsionäride üldkoosoleku poolt valiti ametisse kolmeks aastaks nõukogu esimees Halvar Jonzon ja liikmed : Pär Malmhagen, Toomas Tamsar, Raivo Erik, Aare Tark ja Leif Berntsson. Lähtudes äriseadustiku § 319 lõikest 2 ja AS Norma põhikirja punktist 4.4, mille kohaselt võib üldkoosolekute vahelisel ajal aktsiaseltsi enamusaktsionär kutsuda tagasi mitte enam kui kolm üldkoosolekul valitud nõukogu liiget ja nimetada nende asemele uued nõukogu liikmed, kui vastav vajadus tekib varem kui 1 (üks) kuu enne üldkoosolekut, võttis AS Norma enamusaktsionär Autoliv AB (registrikood 556036-1981, asukoht Stockholm), kellele kuulub 6 732 000 AS Norma aktsiat ehk 51,0% AS Norma aktsiakapitalist (s.o 6 732 000 häält), ja keda esindab seadusjärgne esindaja Marika Fredriksson vastu järgmised otsused:

1. Kutsuda alates 01.06.2009 AS Norma nõukogust tagasi Pär Malmhagen, sünniaeg 03.02.1963 ja Leif Berntsson sünniaeg 29.11.1955.
2. Nimetada AS Norma nõukogu uuteks liikmeteks Günter Brenner, sünniaeg 30.10.1963 ja Lars Sjöbring sünniaeg 11.12.1967, 3 (kolmeks) aastaks volituste algusega 01.06.2009.

Seega alates 01.06.2009.a kuulub AS Norma nõukogusse nõukogu esimees Halvar Jonzon ja liikmed: Toomas Tamsar, Raivo Erik, Aare Tark, Günter Brenner ja Lars Sjöbring.

2009.a esimeses kvartalis toimus 3 nõukogu koosolekut – 28.jaanuar 2009.a, 04.veebruar 2009.a ja 24.märts 2009.a. Ühel nõukogu koosolekul ei olnud esindatud kogu nõukogu koosseis – 04.veebruari 2009.a ei osalenud Leif Berntsson.

24.märts 2009.a toimunud nõukogu koosolekul kinnitas nõukogu AS Norma 2008.a majandusaasta aruande. Kohal oli audiitor Hanno Lindpere audiitorfirmast Ernst & Young Baltic AS.

2009.a teises kvartalis toimus 1 nõukogu koosolek – 12.mai 2009.a.

2009.a kolmandas kvartalis toimus 1 nõukogu koosolek – 25.august 2009.a. Koosolekul ei olnud esindatud nõukogu liige Günter Brenner.

Käesoleva koosseisuga nõukogu liikmete valimisega ei ole AS Norma kõikide liikmete osas järginud Hea Ühingujuhtimise Tava Lisa punktis (h) toodud sõltumatu nõukogu liikmele kehtestatud soovitus - ei ole olnud sõltumatuks nõukogu liikmeks kauem kui kümme (10) aastat. Nõukogu liikmed on olnud väga aktiivsed uue strateegia väljatöötamisel ja seetõttu on oluline, et jätkaksid ametis edasi liikmed ka juhul, kui see on vastuolus Hea Ühingujuhtimise soovitusetega.

Aktsionäride üldkoosoleku poolt 25. aprillil 2000.a vastu võetud otsuse kohaselt otsustati nõukogu liikmete tasustamine. AS Norma nõukogu liikme töötasu on 10 000 krooni kuus ja nõukogu esimehe töötasu on 12 000 krooni kuus. Aktsiaoptsiione või muid soodustusi nõukogu liikmetele eraldatud ei ole. Nõukogu liikmetele ei maksta tasu tööülesannete täitmise lõpetamisel.

Huvide konflikt

Nõukogu liige ei tohi hääletada nõukogu koosolekul, kui otsustatakse tema ja AS-i Norma vahelise tehingu tegemiseks nõusoleku andmist, samuti nõukogu liikmega seotud isiku või äriühingu, milles nõukogu liikmel on oluline osalus, ja aktsiaseltsi vahelise tehingu tegemiseks nõusoleku andmist. Nõukogu liikmel on keelatud ilma aktsionäride üldkoosoleku vastava otsuseta konkureerida AS-iga Norma. Nõukogu liikmed ei ole aruande koostamiseni 2009. aastal juhatusele teatanud ühestki huvide konfliktist.

Nõukogu liikmed ei ole heaks kiitnud 2009.a 3. kvartalis ühtegi tehingut, mis oleks sõlmitud juhatuse liikme, tema lähedase või nõukogu liikme enda ja emitendi vahel.

Seega järgiti 2009. aasta 3. kvartalis AS Norma nõukogu töös tava juhiseid, välja arvatud Tava Lisa punktis (h) toodud kriteeriumid.

Teabe avaldamine

AS Norma on avanud kodulehekülje aadressil www.norma.ee ja avaldab otse koduleheküljel või Tallinna Börsi kodulehele suunavate linkide kaudu järgmisi andmeid: põhikiri, majandusaasta aruanded ja vahearuanDED ning finantskalender, info juhatuse ja nõukogu kehtivate koosseisude kohta ja audiitorite kohta (2009. aasta 3. kvartalis ei toimunud pressikonverentse. Investoritega ei toimunud kohtumisi. Seega järgis AS Norma 2009. aasta 3. kvartalis teabe avaldamisel tava juhiseid.

Finantsaruandlus ja auditeerimine

Aruandlus

AS Norma konsolideeritud raamatupidamisaruanded on koostatud kooskõlas Euroopa Liidus kohaldatavate rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS) ja ajaloolise kulu põhjal, kui raamatupidamise sise-eeskirju käsitlevas peatükis ja konsolideeritud raamatupidamisaruannete hinnangutes ei ole sätestatud teisiti.

AS Norma on kohustatud avaldama kvartaalseid esialgseid ja lõplikke vahearuandeid ning auditeeritud majandusaasta aruande kohe pärast selle kinnitamist nõukogu poolt.

AS Norma 2009.a. esialgne finantskalender:

Aruandlus periood	Esialgne aruanne	Lõplik aruanne	Auditeeritud aruanne
2008. aasta			06.03.2009
IV kv. 08	28.01.2009	27.02.2009	
I kv. 09	20.04.2009	29.05.2009	
II kv. 09	20.07.2009	28.08.2009	
III kv. 09	19.10.2009	30.11.2009	
IV kv. 09	27.01.2010	26.02.2010	

Auditeerimine

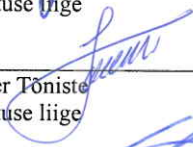
AS Norma audiitorite arv ja nimed määratakse aktsionäride üldkoosoleku otsusega. Alates 2005. aastast on AS Norma audiitoriks Ernst & Young Baltic AS. 12.05.2009. a toimunud korraline üldkoosolek otsustas kinnitada AS Norma audiitoriks tähtajaga 1 (üks) aasta audiitorühing Ernst & Young Baltic AS ning määras, et audiitorile makstava tasu suuruse otsustab nõukogu, kes sõlmib audiitoritega ka lepingu. AS Norma ja Ernst&Young Baltic AS vahel sõlmitud audiitorteenuse osutamise leping on konfidentsiaalne ja seetõttu audiitorile makstava tasu suurus ei kuulu avaldamisele.

Peep Siimon
Juhatusesimees

Ivar Aas
Juhatuseliige

Ülle Jõgi
Juhatuseliige

Garri Krieger
Juhatuseliige

Peeter Tõniste
Juhatuseliige

Sander Annus
Juhatuseliige

Juhatusse kinnitus vahearuannde

Juhatus kinnitab AS-i Norma 2009.a. 3. kvartali vahearuannde koostamise õigsust ja täielikkust:

- 1) vahearuannde koostamisel rakendatud arvestusmeetodid on vastavuses rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt;
- 2) vahearuanne kajastab emaettevõtja ja kontserni finantsseisundit ning majandustulemusi õigesti ja õiglaselt;
- 3) emaettevõtja ja kontserni kuuluvad äriühingud on jätkuvalt tegutsevad äriühingud.

Peep Siimon

_____
Juhatusse esimees

Ivar Aas

_____
Juhatusse liige

Ülle Jõgi

_____
Juhatusse liige

Garri Krieger

_____
Juhatusse liige

Sander Annus

_____
Juhatusse liige

Peeter Tõniste

_____
Juhatusse liige

Tallinn, 27. november 2009

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

A k t i v a (vara)	Tuhandetes kroonides		Tuhandetes eurodes		Lisa
	30.09.2009	31.12.2008	30.09.2009	31.12.2008	
Käibevara					
Raha ja pangakontod	141 303	29 943	9 031	1 914	1
Finantsvarad	463 028	553 576	29 593	35 380	2
Nõuded	97 117	155 647	6 207	9 948	3
Ettemaksud	1 196	1 542	76	98	
Varud	78 318	101 291	5 005	6 474	4
Käibevara kokku	780 962	841 999	49 912	53 814	
Põhivara					
Pikaajalised nõuded	352	329	23	21	
Materiaalne põhivara	210 049	229 938	13 425	14 696	5, 8
Immateriaalne põhivara	7 830	9 252	500	591	6, 8
Põhivara kokku	218 231	239 519	13 948	15 308	
Aktiva (vara) kokku	999 193	1 081 518	63 860	69 122	8
P a s s i v a (kohustused ja omakapital)					
Kohustused					
Lühiajalised kohustused					
Võlad	95 225	99 609	6 086	6 367	
Ettemaksud	2 318	408	148	26	
Lühiajalised eraldised	72	2803	5	179	10
Lühiajalised kohustused kokku	97 615	102 820	6 239	6 572	
Kohustused kokku	97 615	102 820	6 239	6 572	
Omakapital					
Aktsiakapital nominaalväärtuses	132 000	132 000	8 436	8 436	7
Kohustuslik reservkapital	13 200	13 200	844	844	
Jaotamata kasum	756 378	833 498	48 341	53 270	
Omakapital kokku	901 578	978 698	57 621	62 550	
Passiva kokku	999 193	1 081 518	63 860	69 122	

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

	Tuhandetes kroonides				
	01.07.09-30.09.09	01.01.09-30.09.09	01.07.08-30.09.08	01.01.08-30.09.08	Lisa
Müügitulu	189 065	549 518	344 958	1 068 148	8
Müüdid toodangu kulu	-170 764	-518 226	-288 607	-909 056	9
Brutokasum	18 301	31 292	56 351	159 092	
Turustuskulud	-2 642	-9 316	-6 518	-19 710	
Tootearenduskulud	-2 178	-7 456	-3 080	-13 099	
Üldhalduskulud	-4 786	-25 187	-7 313	-30 218	
Muud äritulud	2 243	5 347	1 541	4 153	
Muud ärikulud	-7 126	-8 651	-352	-1 038	
Äri kasum	3 812	-13 971	40 629	99 180	8
Finantstulud	4 800	20 508	8 398	23 395	
Finantskulud	-8	-113	-70	-168	
Kasum enne maksustamist	8 604	6 424	48 957	122 407	
Tulumaks	0	-17 544	0	-17 544	
Aruandeaasta kasum	8 604	-11 120	48 957	104 863	7
Tava ja lahustatud puhaskasum aktsia kohta kroonides	0,65	-0,84	3,71	7,94	7

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

	Tuhandetes eurodes				
	01.07.09-30.09.09	01.01.09-30.09.09	01.07.08-30.09.08	01.01.08-30.09.08	Lisa
Müügitulu	12 083	35 121	22 047	68 267	8
Müüdid toodangu kulu	-10 913	-33 121	-18 446	-58 099	9
Brutokasum	1 170	2 000	3 601	10 168	
Turustuskulud	-169	-595	-417	-1 260	
Tootearenduskulud	-139	-477	-197	-837	
Üldhalduskulud	-306	-1 610	-467	-1 931	
Muud äritulud	143	342	98	265	
Muud ärikulud	-455	-553	-22	-66	
Äri kasum	244	-893	2 596	6 339	8
Finantstulud	306	1 310	537	1 495	
Finantskulud	0	-7	-4	-11	
Kasum enne maksustamist	550	410	3 129	7 823	
Tulumaks	0	-1 121	0	-1 121	
Aruandeaasta kasum	550	-711	3 129	6 702	7
Tava ja lahustatud puhaskasum aktsia kohta eurodes	0,04	-0,05	0,24	0,51	7

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

TUHANDETES KROONIDES

	Aksiakapital nominaal- väärtuses	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku omakapital
31.12.2007	132 000	13 200	762 280	907 480
Puhaskasum			55 906	55 906
Dividendid			-66 000	-66 000
30.06.2008	132 000	13 200	752 186	897 386
Puhaskasum			48 957	48 957
30.09.2008	132 000	13 200	801 143	946 343
Puhaskasum			32 355	32 355
31.12.2008	132 000	13 200	833 498	978 698
Puhaskasum			-19 723	-19 723
Dividendid			-66 000	-66 000
30.06.2009	132 000	13 200	747 774	892 974
Puhaskasum			8 604	8 604
30.09.2009	132 000	13 200	756 378	901 578

TUHANDETES EURODES

	Aksiakapital nominaal- väärtuses	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku omakapital
31.12.2007	8 436	844	48 718	57 998
Puhaskasum			3 572	3 572
Dividendid			-4 218	-4 218
30.06.2008	8 436	844	48 072	57 352
Puhaskasum			3 129	3 129
30.09.2008	8 436	844	51 202	60 482
Puhaskasum			2 068	2 068
31.12.2008	8 436	844	53 270	62 550
Puhaskasum			-1 260	-1 260
Dividendid			-4 218	-4 218
30.06.2009	8 436	844	47 791	57 071
Puhaskasum			550	550
30.09.2009	8 436	844	48 341	57 621

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

	Tuhandetes kroonides		Tuhandetes eurodes		Lisa
	01.01.09- 30.09.09	01.01.08- 30.09.08	01.01.09- 30.09.09	01.01.08- 30.09.08	
Äritegevusest					
Puhaskasum	-11 120	104 863	-711	6 702	
Korrigeerimised:					
Materiaalse ja immateriaalse põhivara amortisatsioon	39 944	40 772	2 553	2 606	5,6,8
Põhivara allahindlus	6 408	0	410	0	8
Intressitulu	-20 509	-23 359	-1 311	-1 493	
Kahjum valuutakursi muutusest	112	132	7	8	
Tulumaksukulu	17 544	17 544	1 121	1 121	
Äritegevusega seotud käibevara muutus:					
Lühiajaliste nõuete, v.a. laenude muutus	58 887	-27 437	3 764	-1 754	
Varude muutus	22 973	-22 756	1 468	-1 454	4
Kohustuste muutus:					
Kreditoorse võlgnevuse muutus	-4 383	17 679	-280	1 130	
Ettemaksete muutus	1 910	-6	122	0	
Eraldiste muutus	-2 731	0	-175	0	
Äritegevusest kokku	109 035	107 432	6 968	6 866	
Investeeringisest					
Materiaalse põhivara müük	13	147	1	9	
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamine	-25 053	-30 042	-1 601	-1 920	5,6,8
Väljaantud laenud	-69	-45	-4	-3	
Tagasisaadud laenud	36	143	2	9	
Finantsvarade soetus	-614 009	-774 669	-39 242	-49 510	
Finantsvarade müük	700 195	760 405	44 750	48 599	
Saadud intressid	24 868	20 319	1 589	1 299	
Investeeringisest kokku	85 981	-23 742	5 495	-1 517	
Rahavood finantseeringisest					
Makstavad dividendid	-66 000	-66 000	-4 218	-4 218	
Dividendide tulumaks	-17 544	-17 544	-1 121	-1 121	
Rahavood finantseeringisest kokku	-83 544	-83 544	-5 339	-5 339	
Neto rahavoog	111 472	146	7 123	9	
Muutused rahas ja raha ekvivalentides					
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses:	29 943	86 588	1 914	5 534	
Juurdekasv	111 472	146	7 123	9	
Valuutakursi vahe	-112	-132	-7	-8	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus, sh.: <i>raha ja pangakontod v.a. tähtajalised</i>	141 303	86 602	9 031	5 535	1
<i>deposiidid tähtajaga üle 3 kuu</i>	141 303	45 989	9 031	2 939	1
<i>Intressifondi osakud</i>	0	40 613	0	2 596	1

Konsolideeritud raamatupidamise vahearuanne

Konsolideeritud vahearuaande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid ja hindamisalused

Konsolideeritud raamatupidamise vahearuanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt ja põhineb soetusmaksumuse printsiibil, v.a. juhtudel, mis on kirjeldatud järgnevates arvestusmeetodites teisiti (näiteks teatud finantsinstrumendid, mida kajastatakse õiglasel väärtuses). Aruanne on koostatud tuhandetes Eesti kroonides.

Võrreldes varasemate aastatega on raamatupidamise vahearuaandes avalikustatud lisainformatsiooni seoses uute ning muudetud raamatupidamisstandarditega.

Raamatupidamisarvestuse põhimõtted ja hinnangud

Konsolideeritud raamatupidamise vahearuanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, seal hulgas IAS 34, ja põhineb soetusmaksumuse printsiibil, v.a. juhtudel, mis on kirjeldatud järgnevates arvestusmeetodites teisiti (näiteks teatud finantsinstrumendid, mida kajastatakse õiglasel väärtuses). Aruanne on koostatud tuhandetes Eesti kroonides.

Käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aruande kinnitamise kuupäeva seisuga pole Kontserni poolt rakendatud IFRS standarditel ning Euroopa Liidu poolt heaks kiidetud IFRS standarditel vahet, arvestades hetkeseisu IFRS-ide heakskiitmises Euroopa Liidu poolt ning Kontserni tegevusalasid.

Muudatused raamatupidamis põhimõtetes

Konsolideeritud finantsaruanne koostatakse järjepidevuse ja võrreldavuse põhimõtete alusel, mis tähendab, et kontsern järgib alati samu raamatupidamis põhimõtteid ja esitusviisi. Raamatupidamis põhimõtteid ja esitusviisi muudetakse üksnes juhul, kui seda nõutakse uute või muudetud rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS) ja nende tõlgenduste alusel või kui uus raamatupidamis poliitika ja/või esitusviis annab objektiivsema ülevaate kontserni finantsseisust, finantstulemustest ja rahavoogudest.

a) Muudetud rahvusvahelised finantsaruandlusstandardid, uued rahvusvahelised finantsaruandlusstandardid ja rahvusvahelise finantsaruandluse tõlgendamise komitee (IFRIC) tõlgendused

Käesoleva finantsaruande koostamisel kasutatud raamatupidamis põhimõtted ja esitusviis on kooskõlas eelmisel majandusaastal rakendatud põhimõtetega. Peale selle on vastu võetud järgmised uued/muudetud standardid:

- a) IFRIC 11 IFRS 2 „Tehingud kontserni- ja omaaktsiatega”;
- b) IFRIC 12 „Teenuste kontsessioonikokkulepped”;
- c) IFRIC 13 „Kliendilojaalsuse programmid”;
- d) IFRIC 14 IAS 19 „Kindlaksmääratud hüvitisega vara limiit, minimaalse rahastamise nõuded ja nende koostoime”;
- e) IFRIC 16 „Välismaisesse äriüksusesse tehtud netoinvesteeringu riskimaandamine”;
- f) IAS 39 ja IFRS 7 muudatused „Finantsvarade ümberliigitamine”.

b) Uued rahvusvahelised finantsaruandlusstandardid ja tõlgendused, mis on välja antud, kuid veel ei kehti

Kontserni juhtkonna hinnangul ei mõjuta uued või muudetud rahvusvahelised finantsaruandlusstandardid ja nende tõlgendused, mis olid käesoleva konsolideeritud finantsaruande koostamise ajaks välja antud, kuid polnud veel jõustunud ning mida kontsern ennetavalt ei kasutanud. Kontsern rakendab nende jõustumise kuupäevast alates järgmisi standardeid ja tõlgendusi:

- a) IFRS 3R „Äriühendused” ning IAS 27R „Konsolideeritud ja konsolideerimata finantsaruanded”; kohaldatakse 1. juulil 2009 või hiljem algavate aruandlusperioodide suhtes;
- b) IAS 39 „Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine – arvestatavad riskimaandusinstrumendid”; kohaldatakse 1. juulil 2009 või hiljem algavate aruandlusperioodide suhtes.

Informatsioon esitusviisi muutmises 2009. aastal

Seoses standardi IAS 1 „Finantsaruannete esitamine“ muutustega, mis jõustusid alates 1. jaanuar 2009, on kontserni vahearuaandes mõiste „konsolideeritud kasumiaruanne“ asendatud mõitega „konsolideeritud koondkasumiaruandega“.

Koondkasumiaruanne sisaldab lisaks omanikega mitteseotud, varem omakapitalis kajastatud muudatusi. Seoses konsolideeritud koondkasumiaruande koostamisega muutus ka omakapitali muutuste aruande esitusviis. Omakapitali muutuste aruandes ei kajastata eraldi liikumistena koondkasumi elemente. Vastavalt IAS 1 on varem kasutatud mõiste „Bilanss“ asendatud mõistega „Finantsseisundi aruanne“. Põhiaruannete esitusviis ning uued mõisted ei mõjutanud tehingute ja saldode kajastamist ega arvestuspõhimõtteid.

Konsolideerimise põhimõtted

Konsolideeritud raamatupidamise aruanne sisaldab AS-i Norma ning selle tütarettevõtte finantsnäitajaid konsolideerituna rida-realt.

Tütarettevõtted on ettevõtted, milles kontsernile kuulub rohkem kui pool hääleõiguslikest aktsiatest või kontsern kontrollib muul moel ettevõtte finants- ja tegevuspoliitikat. Tütarettevõtteid konsolideeritakse alates selle ostukuupäevast (kontrolli omandamise hetkest) kuni müügikuupäevani (kontrolli kaotamise hetkeni).

Tütarettevõtted koostavad oma finantsaruandeid sama perioodi kohta ja kasutavad oma aruannete koostamisel olulises osas samu arvestuspõhimõtteid, mis emaettevõttegi. Kõik kontsernisisesed tehingud, nõuded ja kohustused ning realiseerimata kasumid ja kahjumid kontserni ettevõtete vahel toimunud tehingutelt on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes täies ulatuses elimineeritud. Realiseerimata kahjumeid ei elimineerita, kui sisuliselt on tegemist vara väärtuse langusega.

Välisvaluutad

Emaettevõtte arvestusvaluuta on Eesti kroon, mis on ka käesoleva aruande esitusvaluutaks; kõiki teisi valuutasid loetakse välisvaluutadeks. Kuigi ettevõtte mitmed ostu- ja müügilepingud on viidud euro alusele on ettevõtte arvestus- ning esitusvaluutaks siiski Eesti kroon, kuna Eesti krooni kurss on euroga fikseeritud ning valuutakursi erinevusi ei saa tekkida.

Kõik välisvaluutas toimunud kontserni tehingud on kajastatud Eesti kroonides, vastavalt tehingupäeval kehtinud Eesti Panga kursile. Välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja kohustused hinnatakse bilansipäeva seisuga ümber Eesti kroonidesse bilansipäeval ametlikult kehtinud Eesti Panga valuutakursside alusel. Kasumid / kahjumid äritegevusega seotud rahaliste varade ja kohustuste ümberhindamisest kajastatakse kasumiaruandes real “muud äritulud” või “muud ärikulud” ning investeerimis- ja finantseerimistegevusega seotud rahaliste varade ja kohustuste ümberhindamisest real “finantstulud /kulud”.

Välisriigis asuva tütarettevõtte arvestusvaluuta on euro. Kõik tehingud ning varade ja kohustuste saldod hinnatakse ümber Eesti Panga kehtiva valuutakursiga. Kuna Eesti kroon ja euro on omavahel fikseeritud kursiga seotud (1 euro = 15.6466 Eesti krooni), siis ei teki ümberhindamisel valuutakursside vahesid, mida peaks kajastama otse omakapitalis.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalendid rahavoogude aruandes sisaldavad lühiajalisi (kuni 3-kuulise tähtajaga soetatud) kõrge likviidsusega investeringuid, mida on võimalik konverteerida teadaoleva summa raha vastu ning mille puhul puudub oluline turuväärtuse muutuse risk, sh. kassa, pangakontode ja lühiajaliste kuni 3-kuulise tähtajaga pangadeposiitide saldod ning muid vabalt kaubeldavaid likviidseid väärtpabereid (näiteks intressifondi osakud).

Finantsvarad

Kõik finantsvarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara eest makstud tasu õiglase väärtusega. Algne soetusmaksumus sisaldab ka kõiki finantsvara soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi, sealhulgas tasud vahendajatele ja nõustajatele, tehinguga kaasnevad mittetagastatavad maksud ja muud sarnased kulutused, v.a. selliste finantsvarade, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande, soetamisega seotud kulutused.

Kõik tavapärastel turutingimustel toimuvad finantsvarade ostud ja müügid kajastatakse nende tehingute tehingupäeval, s.t. päeval, mil kontsern võtab endale kohustuse (näiteks sõlmib lepingu) teatud finantsvara ostuks või müügiks. Tavapärasel turutingimusel toimuvaks nimetatakse selliseid oste ja müüke, mille puhul ostetava või müüdava finantsvara üleandmine müüjalt ostjale toimub antud turul väljakujunenud või vastavate turegulasioonidega nõutud perioodi jooksul.

Edasise kajastamise eesmärgil jagatakse finantsvarad järgmistesse gruppidesse:

- finantsvarad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (sellesse gruppi kuuluvad kauplemiseesmärgil soetatud aktsiad, osakud, võlakirjad, mida ei kavatseta hoida lunastustähtajani ja muud väärtpaberid ning positiivse väärtusega tuletisinstrumentid),
- lunastustähtajani hoitavad investeringud (sellesse gruppi kuuluvad kindla lunastustähtajaga võlakirjad, mida kavatsetakse hoida kuni lunastustähtajani),
- laenuid ja nõudeid (sellesse gruppi kuuluvad antud laenuid, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded),
- müügiotool finantsvarad (sellesse gruppi kuuluvad kõik ülejäänud finantsvarad, mis ei kuulu eelpool nimetatud gruppidesse; kontsernil aruandeperioodil ja võrdlusperioodil selliseid investeringuid ei olnud).

Esimese grupi finantsvarad hinnatakse igal bilansipäeval õiglasesse väärtusesse. Börsil noteeritud väärtpaberite puhul baseerub õiglane väärtus bilansipäeva sulgemishindadel ja Eesti Panga ametlikel valuutakurssidel. Börsil noteerimata väärtpaberite puhul kasutatakse õiglast väärtust, mille leidmisel võetakse aluseks kogu kontsernile kättesaadav info investeeringu väärtuse kohta. Kasumid/kahjumid õiglase väärtuse muutustest kajastatakse kasumiaruandes real "finantstulud" või „finantskulud”. Intressid ja dividendid esimese grupi finantsvaradest kajastatakse samuti kasumiaruandes real "finantstulud" või „finantskulud”.

Lunastustähtajani hoitavaid investeeringuid ning laenusid ja nõudeid kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades efektiivset intressimäära. Korrigeeritud soetusmaksumus arvutatakse kogu finantsvara kehtivusperioodi kohta, kusjuures arvesse võetakse igasugune soetamisel tekkinud diskonto või preemia ning tehinguga otseselt seotud kulutused.

Korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil kajastatavaid finantsvarasid hinnatakse alla juhul, kui on tõenäoline, et nende kaetav väärtus on väiksem kui bilansiline väärtus (ebatõenäoliselt laekuvate nõuete osas on allahindlus kajastatud kontraaktiva kontol ning lootusetud nõuded on bilansist välja kantud). Korrigeeritud soetusmaksumusel kajastatavate finantsvarade kaetav väärtus on finantsvarast tulevikus saadavate rahavoogude nüüdisväärtus diskonteerituna esmasel kajastamisel fikseeritud efektiivse intressimääraga. Igat nõuet konkreetse kliendi vastu hinnatakse eraldi, arvestades teadaolevat infot kliendi maksevõime kohta. Äritegevusega seotud finantsvarade allahindlus kajastatakse kasumiaruandes ärikuluna (real "üldhalduskulud") ning investeerimistegevusega seotud finantsvarade allahindlus kajastatakse kasumiaruandes finantskuluna.

Aruandeperioodil laekunud, eelnevalt kuludesse kantud nõuded on kajastatud ebatõenäoliste nõuete summa korrigeerimisena ja kulu vähendusena aruandeperioodi kasumiaruandes.

Intressitulu laenudelt, nõuetelt ja lunastustähtajani hoitavatelt investeeringutelt kajastatakse kasumiaruandes real "finantstulud".

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse siis, kui kontsern kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolle üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest.

Tütarettevõtte kajastamine emaettevõtte konsolideerimata finantsaruannetes, nii nagu nõutud Eesti Raamatupidamise seadusega

Emaettevõtte konsolideerimata põhjaruanded on koostatud kooskõlas Eesti Raamatupidamise seadusega ning need ei ole emaettevõtte eraldiseisvad finantsaruanded IAS 27 Konsolideeritud ja konsolideerimata finantsaruanded mõistes.

Investeering tütarettevõttesse on kajastatud emaettevõtte konsolideerimata finantsaruannetes soetusmaksumuses. See tähendab, et investeering kajastatakse algselt tema soetusmaksumuses, milleks on omandamisel makstava tasu õiglane väärtus ning hiljem korrigeeritakse seda vajadusel investeeringu väärtuse langusest tulenevate allahindlustega.

Vara väärtuse test hindamaks, kas investeeringu kaetav väärtus (kõrgem kahest – õiglane väärtus miinus müügikulutused või kasutusväärtus) on langenud alla selle bilansilise jääkväärtuse, viiakse läbi siis, kui on indikatsioone, et vara väärtus võib olla langenud. Allahindlusest tekkiv kulu kajastatakse emaettevõtte kasumiaruandes finantskuluna. Juhul, kui olukord muutub ja allahindlus ei ole enam põhjendatud, siis varem kajastatud allahindlus tühistatakse. Allahindluse tühistamine kajastatakse selle perioodi, mil tühistamine aset leidis, finantstuluna.

Tütarettevõtete poolt makstud dividendid kajastatakse sel hetkel, kui emaettevõttel tekib õigus neile dividendidele, finantstuluna, v.a. see osa dividendidest, mis makstakse välja selle vaba omakapitali arvelt, mille tütarettevõtte oli teeninud välja enne tema soetamist kontserni poolt. Selline osa dividendidest kajastatakse investeeringu vähendusena.

Varud

Valmistoodang ja lõpetamata toodang on kajastatud tootmisomahinnas (koosneb otsestest ja kaudsetest tootmiskuludest normaalse tootmismahu korral). Ladudes ja tootmises olev toormaterjal ning ostutooted on kajastatud soetusmaksumuses, mis koosneb varude ostuhinnast ning ostuga seotud veokuludest, mittetagastatavatest maksudest ja muudest ostuga seotud kulutustest.

Varud on kajastatud bilansis lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimismaksumus. Varude soetusmaksumuse kindlaks määramisel kasutatakse kaalutud keskmise hinna meetodit. Varude allahindlusi nende neto realiseerimismaksumusele kajastatakse aruandeperioodi kuluna kasumiaruande real "müüdid toodangu kulu".

Materiaalne põhivara

Põhivara on vara, mille soetusmaksumus ületab 40 tuhandet krooni ja mille kasutusaeg on üle ühe aasta. Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest.

Edaspidi kajastatakse materiaalsel põhivara soetusmaksumuses, miinus akumuleeritud kulum ja võimalikud vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Põhivara hinnatakse alla tema kaetavale väärtusele (kõrgemale kahest - kas õiglane

väärtus miinus müügiikulutused või kasutusväärtus), kui see on madalam vara bilansilisest jääkväärtusest. Vara väärtuse test hindamaks, kas vara kaetav väärtus on langenud alla selle bilansilise jääkväärtuse, viiakse läbi siis, kui on indikatsioone, et vara väärtus võib olla langenud. Allahindlus kajastatakse perioodikuluna kasumiaruandes real "muud ärikulud".

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas on indikatsiooni, mis viitavad sellele, et varem kajastatud allahindlus ei ole enam põhjendatud. Juhul, kui selliseid indikatsioone on, siis leitakse vara kaetav väärtus ja vajadusel tühistatakse varem kajastatud allahindlus. Allahindluse tühistamine kajastatakse selle perioodi, mil tühistamine aset leidis, kulu vähendusena.

Arvelevõetud materiaalse põhivaraga seotud hilisemad väljaminekud (näiteks mõne varaobjekti teatud osade asendamine) lisatakse varade bilansilisele väärtusele siis, kui on täidetud järgmised kriteeriumid: (a) on tõenäoline, et kontsern saab sellest tulevikus majanduslikku kasu ning (b) nende soetusmaksumus on võimalik usaldusväärselt mõõta. Asendatud osad kantakse bilansist välja. Kõik teised väljaminekud kajastatakse kuludena perioodil, mil vastavad kulutused tehti.

Amortisatsiooni arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgil ning lõpetatakse kas klassifitseerimisel müügiootel põhivaraks või vara eemaldamiseni kasutusest. Kui täielikult amortiseerunud vara on veel kasutuses, kajastatakse bilansis nii soetusmaksumus kui akumulieeritud kulumit seni, kuni vara on lõplikult kasutusest eemaldatud.

Materiaalse põhivara objektide amortiseeritav osa (s.o. soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahe) amortiseeritakse kulusse objekti kasuliku eluea jooksul. Erandiks on maa, mida ei amortiseerita. Amortisatsiooni arvestatakse lineaarsel meetodil (v.a. rakiste puhul), lähtudes konkreetse vara kasulikust elueast, järgnevalt:

Ehitised	8 - 20 aastat
Masinad ja seadmed	4 - 12 aastat
IT seadmed	3 - 7 aastat
Muu inventar	5 - 7 aastat

Rakiste puhul rakendatakse tegevusmahupõhist amortisatsiooni arvutamise meetodit. Juhul kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, on need komponendid võetud raamatupidamises arvele eraldi varana, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt nende kasulikule elueale. Materiaalse põhivara objektide amortisatsiooninormid, -meetodid ja lõppväärtus vaadatakse iga majandusaasta lõpul üle ja vajadusel muudetakse. Muutust käsitletakse muutusena raamatupidamislikes hinnangutes.

Müügiootel põhivara kajastatakse kas vara bilansilises väärtuses või õiglases väärtuses, millest on maha arvatud müügiga seotud kulutused, olenevalt kumb on madalam. Müügiootel põhivara ei amortiseerita.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidine mõõtmise sõltub sellest, kas tegemist on piiratud elueaga varaga või määramata elueaga varaga. Piiratud elueaga immateriaalne põhivara kajastatakse soetusmaksumuses miinus akumulieeritud amortisatsioon ja võimalikud vara väärtuse langustest tulenevad kahjumid. Selliseid varasid amortiseeritakse lineaarsel meetodil, lähtudes konkreetse vara kasulikust elueast:

Ostetud litsentsid	3-10 aastat
--------------------	-------------

Piiratud kasutuseaga immateriaalne vara hinnatakse alla tema kaetavale väärtusele (kõrgemale kahest - kas õiglase väärtus miinus müügiikulutused või kasutusväärtus), kui see on madalam vara bilansilisest jääkväärtusest. Vara väärtuse test hindamaks, kas vara kaetav väärtus on langenud alla selle bilansilise jääkväärtuse, viiakse läbi siis, kui on indikatsioone, et vara väärtus võib olla langenud. Allahindlus kajastatakse perioodikuluna kasumiaruandes real "muud ärikulud".

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas on indikatsiooni, mis viitavad sellele, et varem kajastatud allahindlus ei ole enam põhjendatud. Juhul, kui selliseid indikatsioone on, siis leitakse vara kaetav väärtus ja vajadusel tühistatakse varem kajastatud allahindlus. Allahindluse tühistamine kajastatakse selle perioodi, mil tühistamine aset leidis, kulu vähendusena.

Määramata kasuliku elueaga immateriaalseid varasid (sh firmaväärtus) ei amortiseerita, kuid nende väärtuse kontrollimiseks tuleb igal bilansipäeval viia läbi väärtuse test. Kontsernil aruandeperioodil ja võrdlusperioodil määramata kasuliku elueaga immateriaalseid varasid ei eksisteerinud.

Arenguväljaminekud on kulutused, mida tehakse uurimustulemuste rakendamisel uute konkreetsete toodete ja teenuste väljatöötamiseks. Arenguväljaminekud kapitaliseeritakse juhul, kui Kontsern suudab tõestada et immateriaalse vara kasutus- või müügiikõlblikuks saamine on tehniliselt võimalik, Kontsern kavatab immateriaalse vara valmis saada ja seda kasutada või müüa, Kontsernil on võimalik immateriaalset vara kasutada või müüa, on võimalik hinnata immateriaalsest varast tulevikus tekkivat tulu, Kontsernil on immateriaalse vara arendamise lõpetamiseks ja kasutamiseks või müümiseks olemas piisavad tehnilised, rahalised ja muud vahendid ning arendusprojektiga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Uue majandusüksuse asutamisega seotud väljaminekuid, uue teadusliku või tehnilise informatsiooni kogumise eesmärgil läbi viidud uuringute seotud kulutusi ning koolituskulusid ei kapitaliseerita.

Finantskohustused

Finantskohustused võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on finantskohustuse eest saadud tasu õiglane väärtus. Edaspidi kajastatakse finantskohustusi nende korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivset intressimäära. Tehingukulud võetakse arvesse efektiivse intressimäära arvutamisel ning kantakse kuludesse finantskohustuse eluea jooksul. Finantskohustustega kaasnev kulutused (sh. intressikulud) kajastatakse tekkepõhiselt perioodikuluna.

Finantskohustuse kajastamine lõpetatakse siis, kui kohustus on tasutud, tühistatud või aegunud.

Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Bilansis kajastatakse eraldisena aruandeperioodil või eelnevatel perioodidel tekkinud kontserni kohustusi, millel on seaduslik või lepinguline alus, mille realiseerumine on tõenäoline ja mis nõuab varast loobumist ja mille maksumust saab usaldusväärselt määrata, kuid mille lõplik maksumus või maksetähtaeg ei ole kindlalt fikseeritud. Eraldise hindamisel on lähtutud juhatuse hinnangust, kogemustest ja vajadusel ka sõltumatute ekspertide hinnangutest.

Lubadused, garantiid ja muud kohustused, mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kuid, mille realiseerumist hindab juhtkond ebatõenäoliseks, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena.

Ettevõtte tulumaks

Eestis registreeritud ettevõtted:

Vastavalt kehtivale seadusandlusele Eestis ettevõtete kasumit ei maksustata, mistõttu ei eksisteeri ka edasilükkunud tulumaksu nõudeid ega kohustusi. Kasumi asemel maksustatakse Eestis jaotamata kasumist väljamakstavaid dividendide maksumääraga 21/79 (2008. a kehtis maksumäär 21/79) netodividendina väljamakstud summalt. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse.

Bilansis ei kajastata potentsiaalset tulumaksukohustust kontserni Eestis registreeritud ettevõtete vaba omakapitali suhtes, mis kaasneks omakapitali väljamaksmisel dividendidena.

Venemaal registreeritud ettevõtted:

Vastavalt Venemaa tulumaksuseadusele on ettevõtte puhaskasum, mida on korrigeeritud tulumaksuseaduses sätestatud ajutiste ja püsivate erinevustega, Venemaal tulumaksuga maksustatav (maksumäär on 20%).

Edasilükkunud tulumaks on kajastatud kohustusemeetodil kõigi bilansikuupäeval esinevate ajutiste erinevuste kohta varade ja kohustuste maksustamisbaasi ja nende bilansilise väärtuse vahel raamatupidamisarvestuses. Edasilükkunud tulumaksuvara kajastatakse ainult siis, kui on tõenäoline, et tulevikus tekivad kasumid, mille arvelt saab edasilükkunud tulumaksuvara kasutada.

Tasumisele kuuluv tulumaksukohustus kajastatakse lühiajalise kohustusena ja edasilükkunud tulumaksu-kohustus või -nõue pikaajalise kohustuse või põhivarana.

Seotud osapooled

Osapooled on seotud, kui ühel osapoolel on kontroll teise osapoolle üle või oluline mõju teise osapoolle ärilistele otsustele. Kontsern, mis kuulub omakorda Autoliv'i kontserni käsitleb seotud osapooltena:

- a) AS Norma emaettevõtet ning Autoliv kontserni emaettevõtet;
- b) teisi Autoliv kontserni kuuluvaid ettevõtteid;
- c) kontserni ja tema emaettevõtte juhtkonna võtmeisikuid ning
- d) eelmises punktis nimetatud isikute lähisugulasi ja nende poolt kontrollitavaid ettevõtteid.

Müügitulu arvestus

Kaupade müügist tulenevat tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglases väärtuses. Kui tasumine toimub tavatingimustest pikema perioodi jooksul, kajastatakse tulu saadava tasu nüüdisväärtuses.

Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel. Vahendatavatest teenustest tulenev tulu kajastatakse kasumiaruandes saldeerituna nende teenustega seotud kulutustega.

Intressitulu kajastatakse intressi viitlaekumisena, mille arvestamisel kasutatakse efektiivse intressimäära meetodit. See on intressimäär, mida rakendades finantsinstrumendist, tema oodatava kestvuse jooksul, tulenevad tuleviku rahavood diskonteeruvad instrumendi bilansilise väärtuseni.

Kapitali- ja kasutusrendid

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Kontsern kui rentnik

Kapitalirendi puhul võetakse vara ja kohustus rentniku bilanssi arvele renditud vara õiglasel väärtuses või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Rendimaksed jaotatakse finantskuluks (intressikulu) ja kohustuse jääkväärtuse vähendamiseks. Finantskulud jaotatakse rendiperioodile arvestusega, et intressimäär on igal ajahetkel kohustuse jääkväärtuse suhtes sama. Kapitalirendi tingimustel renditud varad amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga, kusjuures amortisatsiooniperioodiks on vara eeldatav kasulik tööiga või rendisuhte kehtivuse periood, olenevalt sellest, kumb on lühem.

Makstud kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kasumiaruandes kuluna.

Kontsern kui rendileandja

Kapitalirendi alusel väljarenditud vara kajastatakse bilansis nõudena kapitalirenti tehtud netoinvesteeringu summas (võrdub saadaolevate rendimaksete nüüdisväärtusega, pluss renditava vara garanteerimata jääkväärtus rendiperioodi lõpuks). Rentnikult saadavad rendimaksed jagatakse kapitalirendinõude põhiosa tagasimakseteks ja finantstuluks. Finantstulu jagatakse rendiperioodile arvestusega, et rendileandja tulususe määr on igal ajahetkel kapitalirendi netoinvesteeringu jäägi suhtes konstantne.

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt muu materiaalse põhivaraga. Väljarenditavat vara amortiseeritakse lähtudes kontsernis sama tüüpi varade osas rakendatavatest amortiseerimispõhimõtetest. Saadud kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

Segmendi aruandlus

Kontserni esmaseks segmendi vormiks on tegevusala segmendid ning teiseseks segmendi vormiks on segmendid geograafilises lõikes.

Kontsernis valmistatavate toodete jaotuses on põhiosa autoohutusrihmil ja autoohutussüsteemil. Muud tooted (auto turvasüsteemide komponendid, autodetailid, metallitööd, kinnisvara haldus jms.) moodustavad kogukäibest ja varadest eraldi võetuna alla 10% ja seega ei ole neid eraldi segmentidena avalikustatud.

Kulude jaotus on vastavuses toote osatähtsusega käibes. Varade (v.a. raha, investeeringud ning antud laenud), kohustuste jaotuse aluseks on nende seos segmendiga. Amortisatsioonikulu ja põhivara allahindlus on jaotatud vastavalt põhivara proportsioonile segmentide lõikes. Need kulud, varad ja kohustused, mis ei ole seotud otseselt ühegi segmendiga, vaid on seotud kontserni kui terviku administreerimise, investeerimise ja finantseerimisega, on avalikustatud kontserni jagamatute kulude, varade ja kohustustena.

Lisad konsolideeritud finantsaruannetele

1. Raha ja raha ekvivalendid	Tuhandetes kroonides		Tuhandetes eurodes	
	30.09.2009	31.12.2008	30.09.2009	31.12.2008
Kassa ja pangakontod	5 099	845	326	54
Lühiajalised deposiidid tähtajaga alla 3 kuu	136 204	29 098	8 705	1 860
	141 303	29 943	9 031	1 914

30.09.2009. a seisuga oli deponeeritud lühiajalisi alla 3 kuulise tähtajaga:

- lühiajalisi kroonihoiuseid kommertsbankades tootlusega 2,65-4,90% (31.12.2008: 5,70-6,25%) summas 93 344 (31.12.2008: 2 927) tuhat krooni ehk 5 966 (31.12.2008: 187) tuhat eurot ja eurohoiuseid tootlusega 0,15-0,95% (31.12.2008: 2,51-6,0%) summas 19 390 (31.12.2008: 26 171) tuhat krooni ehk 1 239 (31.12.2008: 1673) tuhat eurot.
- Autolivi finantsturgude divisjonis oli paigaldatud lühiajalisi eurohoiuseid tootlusega 0,69% summas 1 500 (31.12.2008: 0) tuhat eurot ehk 23 470 (31.12.2008: 0) tuhat krooni (vt. lisa 11).

2. Finantsvarad	Tuhandetes kroonides		Tuhandetes eurodes	
	30.09.2009	31.12.2008	30.09.2009	31.12.2008
Lühiajalised deposiidid tähtajaga üle 3 kuu	458 453	544 641	29 300	34 809
Intressikasvikud	4 575	8 935	293	571
	463 028	553 576	29 593	35 380

30.09.2009. a seisuga oli deponeeritud lühiajalisi deposiite üle 3 kuulise tähtajaga:

- lühiajalisi kroonihoiuseid kommertsbankades seisuga 30.09.2009.a ei olnud (31.12.2008: tootlusega 7,05-7,30% summas 55 000 tuhat krooni ehk 3 515 tuhat eurot) ja eurohoiuseid tootlusega 0,85-4,30% (31.12.2008: 5,49-6,0%) summas 430 289 (31.12.2008: 311 740) tuhat krooni ehk 27 500 (31.12.2008: 19 924) tuhat eurot.; ning
- Autolivi finantsturgude divisjonis oli paigaldatud lühiajalisi eurohoiuseid tootlusega 1,558% (31.12.2008: 5,529-5,722%) summas 1 800 (31.12.2008: 9 900) tuhat eurot ehk 28 164 (31.12.2008: 154 901) tuhat krooni ja kroonihoiuseid seisuga 30.09.2009.a paigaldatud ei olnud (31.12.2008: 23 000 tuhat krooni tootlusega 7,070% ehk 1 470 tuhat eurot) (vt.lisa 11).

Lühiajalised deposiidid tähtajaga üle 3 kuu on määratud õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kuna neid kasutatakse soodsalt intressimäära kõikumistelt lühiajaliste kasumite teenimiseks. Selline määratlus on vastavuse ettevõtte investeerimisstrateegiaga teenimaks konkurentsivõimelist tulu likviidsetelt varadelt. Seetõttu kasutatakse mitmesuguseid tooteid, nagu erinevaid deposiite, pankade ja riikide võlakirju ning intressifondi osakuid. Neid tooteid käsitletakse ühtse kogumina ning nad on määratud õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Kogu krediidiriski bilansikuupäeva seisuga väljendab deposiitide ning intressikasvikute summa (vt. tabel Finantsvarade ja finantskohustuste kategooriad).

Finantsvarade ja finantskohustuste kategooriad		Lisa	Tuhandetes kroonides		Tuhandetes eurodes	
			30.09.2009	31.12.2008	30.09.2009	31.12.2008
Lühiajalised deposiidid tähtajaga üle 3 kuu	Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	2	458 453	544 641	29 300	34 809
Intressikasvikud	Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	2	4 575	8 935	293	571
Laekumata arved ning reserv	Laenud ja nõuded	3	94 798	154 173	6 059	9 853
Muud lühiajalised nõuded	Laenud ja nõuded	3	187	271	12	17
Pikaajalised nõuded	Laenud ja nõuded		352	329	23	21
Finantskohustused	Amortiseeritud soetusmaksumus		90 988	89 256	5 815	5 704

3. Nõuded	Tuhandetes kroonides		Tuhandetes eurodes	
	30.09.2009	31.12.2008	30.09.2009	31.12.2008
Ostjatelt laekumata arved (mitte seotud osapooled)	51 216	108 176	3 274	6 914
Autoliv kontserni kuuluvate ettevõtete võlg (vt. lisa 11)	54 091	47 366	3 457	3 027
Ebatõenäoliselt laekuvad arved	-10 509	-1 369	-672	-87
Muud lühiajalised nõuded	187	271	12	17
Käibemaksu ettemaks	2 132	1 203	136	77
	97 117	155 647	6 207	9 948

30.09.2009.a. seisuga on 100% ebatöenäoliselt laekuvatest arvetest seotud Vene autotööstuse klientidega.

Klientide võlgnevus	Tuhandetes kroonides		Tuhandetes eurodes	
	30.09.2009	31.12.2008	30.09.2009	31.12.2008
Tähtpäev ees	91 148	136 110	5 826	8 699
Aegunud 30 päeva	2 777	10 904	178	697
Aegunud 60 päeva	512	3 951	33	253
Aegunud 90 päeva	146	1 836	9	117
Aegunud üle 90 päeva	10 723	2 741	685	175
	105 307	155 542	6 731	9 941

	Tuhandetes kroonides		Tuhandetes eurodes	
	30.09.2009	31.12.2008	30.09.2009	31.12.2008
Allahindlus 1. jaanuaril	-1 369	0	-87	0
Allahindluse muutus	- 9 140	-1 369	-585	-87
Allahindlus 31. märtsil	- 10 509	-1 369	-672	-87

4. Varud	Tuhandetes kroonides		Tuhandetes eurodes	
	30.09.2009	31.12.2008	30.09.2009	31.12.2008
Tooraine ja materjal	43 248	64 462	2 764	4 120
Lõpetamata toodang	13 580	18 136	868	1 159
Valmistoodang	21 448	17 870	1 370	1 142
Ettemaksed hankijatele	42	823	3	53
	78 318	101 291	5 005	6 474

5. Materiaalne põhivara (tuhadetes kroonides)

	Maa ja ehitised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata ehitus ja ettemaksed	KOKKU
Jääkmaksumus 31.12.2007	64 889	157 615	2 062	5 738	230 304
Soetamine	2 357	5 926	71	12 325	20 679
Müük ja mahakandmine	0	-146	0	0	-146
Ümberklassifitseerimine	0	2 716	0	-2 716	0
Arvestatud kulum	-2 280	-23 712	-390	0	-26 382
Jääkmaksumus 30.06.2008	64 966	142 399	1 743	15 347	224 455
Soetamine	340	3 382	1 235	4 368	9 325
Müük ja mahakandmine	0	-1	0	0	-1
Ümberklassifitseerimine	0	2 378	0	-2 378	0
Arvestatud kulum	-1 190	-11 146	-198	0	-12 534
Jääkmaksumus 30.09.2008	64 116	137 012	2 780	17 337	221 245
Soetamine	384	26 702	61	-6 334	20 813
Müük ja mahakandmine	0	1	0	0	1
Ümberklassifitseerimine	0	644	0	-644	0
Arvestatud kulum	-1 189	-10 742	-190	0	-12 121
Jääkmaksumus 31.12.2008	63 311	153 617	2 651	10 359	229 938
Soetamine	0	3 866	0	12 331	16 197
Müük ja mahakandmine	0	-13	0	0	-13
Ümberklassifitseerimine	0	6 136	0	-6 136	0
Arvestatud kulum	-2 388	-22 612	-404	0	-25 404
Jääkmaksumus 30.06.2009	60 923	140 994	2 247	16 554	220 718
Soetamine	0	11 420	0	-3 128	8 292
Müük ja mahakandmine	0	1	0	0	1
Ümberklassifitseerimine	0	798	0	-798	0
Allahindlus	0	-6 408	0	0	-6 408
Arvestatud kulum	-1 194	-11 161	-199	0	-12 554
Jääkmaksumus 30.09.2009	59 729	135 644	2 048	12 628	210 049

Seisuga 30.09.2007

Soetusmaksumus	99 074	512 888	8 256	14 344	634 562
Akumuleeritud amortisatsioon ja vara väärtuse langused	-33 044	-354 606	-5 998	0	-393 648

Seisuga 30.09.2008

Soetusmaksumus	101 628	527 273	9 546	17 337	655 784
Akumuleeritud amortisatsioon ja vara väärtuse langused	-37 512	-390 261	-6 766	0	-434 539

Seisuga 30.09.2009

Soetusmaksumus	102 012	570 666	9 607	12 628	694 913
Akumuleeritud amortisatsioon ja vara väärtuse langused	-42 283	-435 022	-7 559	0	-484 864

Tootmismahtude languse tõttu aruandeperioodil on allahinnatud masinaid ja seadmeid summas 6 408 tuhat krooni, mille soetusmaksumus oli 18 879 tuhat krooni. 2008.a põhivara allahindlusi ei teostatud.

Kasutuses olev täielikult amortiseerunud materiaalse põhivara soetusmaksumus seisuga 30.09.2009 on 242 522 (30.09.2008: 226 167) tuhat krooni.

Lõpetamata ehituste (sh. paigaldamata seadmete) lõpetamiseks vajalik investeering 30.09.2009 seisuga on 33 313 tuhat krooni.

Materiaalne põhivara (tuhandetes eurodes)

	Maa ja ehitised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata ehitus ja ettemaksud	KOKKU
Jääkmaksumus 31.12.2007	4 147	10 073	132	367	14 719
Soetamine	151	378	5	788	1 322
Müük ja mahakandmine	0	-9	0	0	-9
Ümberklassifitseerimine	0	174	0	-174	0
Arvestatud kulum	-146	-1 515	-25	0	-1 686
Jääkmaksumus 30.06.2008	4 152	9 101	111	981	14 345
Soetamine	22	216	79	279	596
Ümberklassifitseerimine	0	152	0	-152	0
Arvestatud kulum	-76	-712	-13	0	-801
Jääkmaksumus 30.09.2008	4 098	8 757	177	1 108	14 140
Soetamine	25	1 707	4	-405	1 331
Ümberklassifitseerimine	0	41	0	-41	0
Arvestatud kulum	-76	-687	-12	0	-775
Jääkmaksumus 31.12.2008	4 046	9 818	169	662	14 696
Soetamine	0	247	0	788	1 035
Müük ja mahakandmine	0	-1	0	0	-1
Ümberklassifitseerimine	0	392	0	-392	0
Arvestatud kulum	-153	-1 445	-26	0	-1 624
Jääkmaksumus 30.06.2009	3 894	9 011	143	1 058	14 106
Soetamine	0	730	0	-200	530
Ümberklassifitseerimine	0	51	0	-51	0
Allahindlus	0	-410	0	0	-410
Arvestatud kulum	-76	-713	-12	0	-801
Jääkmaksumus 30.09.2009	3 818	8 669	131	807	13 425

Seisuga 30.09.2007

Soetusmaksumus	6 332	32 780	528	917	40 556
Akumuleeritud amortisatsioon ja vara väärtuse langused	-2 112	-22 663	-383	0	-25 159

<u>Seisuga 30.09.2008</u>					
Soetusmaksumus	6 495	33 699	610	1 108	41 912
Akumuleeritud amortisatsioon ja vara väärtuse langused	-2 397	-24 942	-433	0	-27 772
<u>Seisuga 30.09.2009</u>					
Soetusmaksumus	6 520	36 472	614	807	44 413
Akumuleeritud amortisatsioon ja vara väärtuse langused	-2 702	-27 803	-483	0	-30 988

Tootismahtude languse tõttu aruandeperioodil on allahinnatud masinaid ja seadmeid summas 410 tuhat eurot, mille soetusmaksumus oli 1 207 tuhat eurot. 2008.a põhivara allahindlusi ei teostatud.

Kasutuses olev täielikult amortiseerunud materiaalse põhivara soetusmaksumus seisuga 30.09.2009 on 15 500 (30.09.2008: 14 455) tuhat eurot.

Lõpetamata ehituste (sh. paigaldamata seadmete) lõpetamiseks vajalik investeering 30.09.2009 seisuga on 2 129 tuhat eurot.

6. Immateriaalne põhivara	(tuhandetes kroonides)		
	Toote- ja tehnoloogia litsents	Tarkvara litsentsid	KOKKU
Jääkmaksumus 31.12.2007	11 201	465	11 666
Arvestatud kulum	-1 120	-120	-1 240
Jääkmaksumus 30.06.2008	10 081	345	10 426
Soetamine	0	38	38
Arvestatud kulum	-560	-56	-616
Jääkmaksumus 30.09.2008	9 521	327	9 848
Soetamine	0	40	40
Arvestatud kulum	-560	-76	-636
Jääkmaksumus 31.12.2008	8 961	291	9 252
Soetamine	0	564	564
Arvestatud kulum	-1 120	-197	-1 317
Jääkmaksumus 30.06.2009	7 841	658	8 499
Arvestatud kulum	-560	-109	-669
Jääkmaksumus 30.09.2009	7 281	549	7 830

<u>Seisuga 30.09.2007</u>			
Soetusmaksumus	22 402	6 627	29 029
Akumuleeritud amortisatsioon ja vara väärtuse langused	-10 641	-6 140	-16 781
<u>Seisuga 30.09.2008</u>			
Soetusmaksumus	22 402	6 703	29 105
Akumuleeritud amortisatsioon ja vara väärtuse langused	-12 881	-6 376	-19 257
<u>Seisuga 30.09.2009</u>			
Soetusmaksumus	22 402	7 307	29 709
Akumuleeritud amortisatsioon ja vara väärtuse langused	-15 121	-6 758	-21 879

Immateriaalne põhivara	(tuhandetes eurodes)		
	Toote- ja tehnoloogia litsents	Tarkvara litsentsid	KOKKU
Jääkmaksumus 31.12.2007	716	29	745
Arvestatud kulum	-72	-8	-79
Jääkmaksumus 30.06.2008	644	22	666
Soetamine	0	2	2
Arvestatud kulum	-36	-4	-39
Jääkmaksumus 30.09.2008	609	21	629
Soetamine	0	3	3
Arvestatud kulum	-36	-5	-41
Jääkmaksumus 31.12.2008	573	19	591
Soetamine	0	36	36
Arvestatud kulum	-72	-13	-84
Jääkmaksumus 30.06.2009	501	42	543
Arvestatud kulum	-36	-7	-43
Jääkmaksumus 30.09.2009	465	35	500

Seisuga 30.09.2007

Soetusmaksumus	1432	424	1 855
Akumuleeritud amortisatsioon ja vara väärtuse langused	-680	-392	-1 073

Seisuga 30.09.2008

Soetusmaksumus	1432	428	1 860
Akumuleeritud amortisatsioon ja vara väärtuse langused	-823	-408	-1 231

Seisuga 30.09.2009

Soetusmaksumus	1432	467	1 899
Akumuleeritud amortisatsioon ja vara väärtuse langused	-966	-432	-1 398

7. Aktsiakapital

	Tuhandetes kroonides		Tuhandetes eurodes	
	30.09.2009	31.12.2008	30.06.2009	31.12.2008
Aktsiakapital niminaalväärtus	132 000	132 000	8 436	8 436

AS Norma on emiteerinud 13,2 miljonit lihtaktsiat, mis annavad ühe hääleõiguse aktsia kohta. Kõikide aktsiate eest on täielikult tasutud. 2007.a. eest maksti dividende 66,0 miljonit krooni (4,2 miljonit eurot) ehk 5 krooni (0,32 eurot) aktsia kohta. 2008. a eest samuti maksta dividende 66,0 miljonit krooni (4,2 miljonit eurot).

Emaettevõtte võib ilma põhikirja muutmata oma aktsiakapitali suurendada maksimaalselt 528 000 tuhande kroonini (33 745 tuhande euroni).

AS Norma aktsionärid, kelle osalus ületab 5%, seisuga 30.09.2009:

Autoliv Ab	51,0%
ING Luxembourg S.A.	10,0%
Skandinaviska Enskilda Banken Ab kliendid	6,7%

Puhaskasum aktsia kohta	Tuhandetes kroonides		Tuhandetes eurodes	
	01.01.09-30.09.09	01.01.08-30.09.08	01.01.09-30.09.09	01.01.08-30.09.08
Puhaskasum	-11 120	104 863	-711	6 702
Aktsiate keskmine arv (tuhandetes)	13 200	13 200	13 200	13 200
Puhaskasum aktsia kohta (EPS) kroonides/eurodes	-0,84	7,94	-0,05	0,51

Emaettevõttel ei ole potentsiaalselt emiteeritavaid lihtaktsiaid, mistõttu on lahustatud puhaskasum aktsia kohta sama, mis tava puhaskasum aktsia kohta.

8. Segmentide informatsioon

Segmendiaruandlus baseerub ettevõtte-siseses aruandluses kasutatud informatsioonile, mis on mõeldud kõrgeima äritegevust puudutavate otsuste langetajale. Kõrgeim äritegevust puudutavate otsuste langetaja on see, kes vastutab tegevussegmentide vahendite jagamise ja selle tulemuste hindamise eest ning kes on identifitseeritav kui otsuste langetaja.

Aruandes on avaldatud informatsioon Kontserni segmentide kohta nii ärisegmentide (segmentiaruandluse põhiformaat) kui geograafiliste segmentide (segmentiaruandluse lisaformaad) lõikes.

Segmendiaruandluse põhiformaat. Tootegruppide lõikes (tuhandetes kroonides)

	Auto- ohutus- rihmad 01.01.09- 30.09.09	Auto- ohutus- süsteemid 01.01.09- 30.09.09	Muud tooted 01.01.09- 30.09.09	Jaga- mata	Kokku 01.01.09- 30.09.09	Auto- ohutus- rihmad 01.01.08- 30.09.08	Auto- ohutus- süsteemid 01.01.08- 30.09.08	Muud tooted 01.01.08- 30.09.08	Jaga- mata	Kokku 01.01.08- 30.09.08
Konsolideeritud tulu	343 287	88 515	117 716	0	549 518	694 657	237 093	136 398	0	1 068 148
Konsolideeritud kulud	-299 225	-73 287	-81 739	-109 238	-563 489	-555 606	-215 470	-92 021	-105 871	-968 968
Segmenti tulem	44 062	15 228	35 977	-109 238	-13 971	139 051	21 623	44 377	-105 871	99 180
Segmenti varad kokku	239 744	30 819	45 229	683 401	999 193	351 940	77 154	38 881	645 741	1 113 716
Finantsvarad (v.a. nõuded)	0	0	0	604 331	604 331	0	0	0	557 547	557 547
Nõuded ja ettemaksed	68 714	18 389	7 696	3 866	98 665	121 777	61 290	9 372	3 910	196 349
Varud	54 485	5 150	18 683	0	78 318	105 945	6 343	16 438		128 726
Põhivara	116 545	7 280	18 850	75 204	217 879	124 218	9 521	13 071	84 284	231 094
Segmenti kohustused	54 761	7 905	14 958	19 991	97 615	95 972	18 780	15 895	36 726	167 373
Investeeringud	21 083	0	3 406	564	25 053	7 975	0	1 043	21 024	30 042
Amortisatsioonikulud	25 324	1 680	3 778	9 162	39 944	28 108	1 120	3 345	8 199	40 772
Põhivara allahindlus	3 267	0	3 141	0	6 408	0	0	0	0	0

Segmendiaruandluse põhiformaat. Tootegruppide lõikes (tuhandetes eurodes)

	Auto- ohutus- rihmad 01.01.09- 30.09.09	Auto- ohutus- süsteemid 01.01.09- 30.09.09	Muud tooted 01.01.09- 30.09.09	Jaga- mata	Kokku 01.01.09- 30.09.09	Auto- ohutus- rihmad 01.01.08- 30.09.08	Auto- ohutus- süsteemid 01.01.08- 30.09.08	Muud tooted 01.01.08- 30.09.08	Jaga- mata	Kokku 01.01.08- 30.09.08
Konsolideeritud tulu	21 940	5 657	7 524	0	35 121	44 397	15 153	8 717	0	68 267
Konsolideeritud kulud	-19 124	-4 684	-5 224	-6 982	-36 014	-35 510	-13 771	-5 881	-6 766	-61 928
Segmenti tulem	2 816	973	2 300	-6 982	-893	8 887	1 382	2 836	-6 766	6 339
Segmenti varad kokku	15 322	1 970	2 891	43 677	63 860	22 493	4 931	2 485	41 270	71 179
Finantsvarad (v.a. nõuded)	0	0	0	38 624	38 624	0	0	0	35 634	35 634
Nõuded ja ettemaksed	4 391	1 176	492	247	6 306	7 783	3 917	599	250	12 549
Varud	3 482	329	1 194	0	5 005	6 771	405	1 051	0	8 227
Põhivara	7 449	465	1 205	4 806	13 925	7 939	609	835	5 386	14 769
Segmenti kohustused	3 500	505	956	1 278	6 239	6 134	1 200	1 016	2 347	10 697
Investeeringud	1 347	0	218	36	1 601	510	0	67	1 344	1 920
Amortisatsioonikulud	1 618	107	242	586	2 553	1 796	72	214	524	2 606
Põhivara allahindlus	209	0	201	0	410	0	0	0	0	0

Grupi põhisegmendi vormiks on tegevusala segmendid ning lisasegmendi vormiks on segmendid geograafilises lõikes.

Kontsernis valmistatavate toodete jaotuses on põhiosa autoohutusrihmal. Autoohutussüsteemide osa käibes ületas 2007. aasta lõpuks 10% ja on seetõttu välja toodud eraldi segmendina. Muud tooted ja teenused (auto turvassüsteemide komponendid, autodetailid, metallitööd, kinnisvara haldus jms.) moodustavad kogukäibest eraldivõetuna alla 10%.

Segmendi tulu on kontserni kasumiaruandes kajastatud otseselt segmendile omistatav tulu ja oluline osa kontserni tulust, mida saab põhjendatud alustel segmendile jaotada ning mis saadakse müügist kontsernivälisele klientidele või tehingutest sama kontserni teiste segmentidega.

Segmendi kulu on segmendi põhitegevusest tulenev otseselt segmendile omistatav kulu ja oluline osa kontserni kuludest, mida saab põhjendatud alustel segmendile jaotada, sealhulgas kulud, mis on seotud müügiga kontsernivälisele klientidele ja kulud, mis on seotud sama kontserni teiste segmentidega sooritatud tehingutega.

Segmendi kulude hulka ei kuulu üld- ja halduskulud ning muud kulud, mis tekivad kontserni tasandil ja on seotud kontserni kui tervikuga. Segmendile jaotatakse põhjendatud alustel ka kontserni tasandil tekkinud kulutusi, kui need on seotud segmendi põhitegevusega ja neid saab otseselt omistada segmendile.

Segmendi tulem on segmendi tulude ja segmendi kulude vahe.

Segmendi vara on see vara, mida segment põhitegevuses rakendab ja mida saab otseselt segmendi omaks pidada või põhjendatud alustel segmendile jaotada.

Segmendi vara on näiteks segmendi põhitegevuses kasutatav käibevara, materiaalne põhivara ja immateriaalne vara. Kui teatud amortiseerimiskulu arvatakse segmendi kulude hulka, arvatakse ka sellega seotud varaobjekt segmendi vara hulka. Segmendi vara hulka ei kuulu vara, mida kasutatakse kontserni üldvajadusteks või mida ei saa otseselt segmendile jagada. Segmendi vara hulka kuulub vara, mida jagavad kaks või enam segmenti, kui on olemas põhjendatud jaotusalus nende jaotamiseks.

Segmendiaruandluse lisaformaad Müügi jaotus klientide asukoha järgi

	Tuhandetes kroonides		Tuhandetes eurodes	
	01.01.09- 30.09.09	01.01.08- 30.09.08	01.01.09- 30.09.09	01.01.08- 30.09.08
Rootsi	272 688	393 010	17 428	25 118
Venemaa	196 657	570 713	12 569	36 475
Saksamaa	26 046	32 828	1 665	2 098
Rumeenia	11 947	15 054	763	962
Tsehhi	7 816	10 283	499	657
Soome	4 819	4 812	308	308
Italia	4 083	0	261	0
Hispaania	4 069	5 514	260	352
Eesti	3 896	10 929	249	698
Poola	3 705	2 259	237	144
Belgia	3 316	3 751	212	240
Prantsusmaa	2 700	3 869	173	247
Valgavene	2 546	2 599	163	166
USA	1 121	0	72	0
Ukraina	1 085	9 037	69	578
Muud riigid	3 024	3 490	193	224
	549 518	1 068 148	35 121	68 267

Kontserni, välja arvatud Norma-Osvar ZAO, ülejäänud varud ja materiaalsed põhivarad asuvad Eestis. Norma-Osvar ZAO varad asuvad Vene Föderatsiooni territooriumil ja ettevõtte bilansimaht on 3 039 (30.09.2008: 7 896) tuhat krooni ehk 194 (30.09.2008: 505) tuhat eurot, s.h. põhivarade väärtus on 522 (30.09.2008: 630) tuhat krooni ehk 33 (30.09.2008: 40) tuhat eurot.

Juhtkonna hinnangul ei erine segmentide vahelistes tehingutes kajastatavad hinnad oluliselt turuhindadest.

9. Müüdnud toodete kulu

	Tuhandetes kroonides		Tuhandetes eurodes	
	01.01.09- 30.09.09	01.01.08- 30.09.08	01.01.09- 30.09.09	01.01.08- 30.09.08
Tooraine ja materjal	-351 810	-667 991	-22 485	-42 692
Töötasu	-89 458	-145 267	-5 717	-9 284
Amortisatsioon	-36 985	-37 812	-2 364	-2 417
Elekter, kütus, vesi	-11 871	-14 205	-759	-908
Remondikulu	-2 032	-5 107	-130	-326
Veoteenused	-10 318	-19 413	-659	-1 241
Muud teenused	-5 137	-9 161	-328	-585
Muud	-10 616	-10 100	-679	-646
Kokku:	-518 226	-909 056	-33 121	-58 099

10. Lühiajalised eraldised

AS Norma esitas 08.12.2008.a Tööinspeksioonile taotluse töölepingute kollektiivseks lõpetamiseks 52 töötajaga 2009.a alguses.

Seoses kulutustega, mis kaasnesid töötajate koondamisega, oli seisuga 31.12.2008 moodustatud restruktureerimiseraldis summas 2 803 (179 tuhat eurot) tuhat krooni.

AS Norma esitas Tööinspeksioonile 19.01.2009.a taotluse kollektiivseks lõpetamiseks 111 töötajaga, 17.02.2009.a 52 töötajaga ning 7.04.2009 65 töötajaga. Töölepingute kollektiivne ülesütlemlse vajadus on põhjustatud globaalse autotööstuse süvenevast kriisist.

Seoses kulutustega, mis kaasnesid II kvartalis töötajate koondamisega, oli seisuga 31.03.2009 moodustatud restruktureerimiseraldis summas 2 988 (191 tuhat eurot) tuhat krooni.

I p-a. 2009.a moodustati restruktureerimiseraldis summas 12 865 (822 tuhat eurot) tuhat krooni ning maksti välja eelpool nimetatud reservist koondamisega seotud tasusid 279 töötajale kogusummas 15 236 (974 tuhat eurot) tuhat krooni, sellest 2 803 (179 tuhat eurot) tuhat krooni 2008 aastal moodustatud reservist. 2009. aasta esimese 9 kuu kasumiaruandes on kajastatud müüdnud toodete kuludena summas 12 097 (773 tuhat eurot) tuhat krooni, üldhalduskuludena summas 304(19 tuhat eurot) tuhat krooni, tootearenduskuludena summas 196 (13 tuhat eurot) tuhat krooni ning turustuskuludena summas 196 (13 tuhat eurot) tuhat krooni. Väljamaksmata reservi jääk seisuga 30.09.2009. a oli 72 (5 tuhat eurot) tuhat krooni, kasumiaruandes on see summa kajastatud ärikulude real.

11. Seotud osapooled	Tuhandetes kroonides		Tuhandetes eurodes	
	01.01.09- 30.09.09	01.01.08- 30.09.08	01.01.09- 30.09.09	01.01.08- 30.09.08
Norma ost Autolivi kontserni ettevõtetele	150 475	331 498	9 617	21 187
sh. toodangu ost	147 538	316 742	9 429	20 244
teenuste saamine	2 501	14 601	160	933
teenuste saamine emaaettevõttelt	436	155	28	10
Uurimis- ja arendustegevuse üleandmine	3	4 452	0	285
Norma müük Autolivi kontserni ettevõtetele	315 350	439 203	20 155	28 070
sh. toodangu müük	309 490	433 483	19 780	27 907
teenuste osutamine	5 860	5 720	375	163
teenuste osutamine emaaettevõttele	0	0	0	0
Advokaadibüroo Tark & Co teenuste müük AS-le Norma	224	646	14	41
	30.09.2009	31.12.2008	30.09.2009	31.12.2008
Nõuded Autolivi kontserni ettevõtetele (vt. lisa3)	54 091	47 366	3 457	3 027
sh. nõue emaaettevõttele	0	0	0	0
Kohustused Autolivi kontserni ettevõtetele	26 223	12 411	1 676	793
sh. kohustus emaaettevõttele	0	36	0	2
Lühiajaline deposiit Autoliv AB finantsturgude divisjonis (vt. lisa 1, 2)	51 634	177 901	3 300	11 370

12. AS NORMA (emaettevõtte) finantsseisundi aruanne

	Tuhandetes kroonides		Tuhandetes eurodes	
	30.09.2009	31.12.2008	30.09.2009	31.12.2008
A k t i v a (vara)				
Käibevara				
Raha ja pangakontod	141 013	29 857	9 012	1 908
Finantsvarad	463 028	553 576	29 593	35 380
Nõuded	100 982	157 902	6 454	10 092
Ettemaksud	983	1 332	63	85
Varud	77 807	100 899	4 973	6 449
Käibevara kokku	783 813	843 566	50 095	53 914
Põhivara				
Pikaajalised finantsinvesteeringud	24	24	2	2
Pikaajalised nõuded	352	329	22	21
Materiaalne põhivara	209 527	229 335	13 391	14 657
Immateriaalne põhivara	7 830	9 252	500	591
Põhivara kokku	217 733	238 940	13 915	15 271
Aktiva (vara) kokku	1 001 546	1 082 506	64 010	69 185
P a s s i v a (kohustused ja omakapital)				
Kohustused				
Lühiajalised kohustused				
Võlad	95 143	100 326	6 081	6 412
Ettemaksed	2 313	402	147	26
Lühiajalised eraldised	72	2 803	5	179
Lühiajalised kohustused kokku	97 528	103 531	6 233	6 617
Kohustused kokku	97 528	103 531	6 233	6 617
Omakapital				
Aktiivkapital nominaalväärtuses	132 000	132 000	8 436	8 436
Kohustuslik reservkapital	13 200	13 200	844	844
Jaotamata kasum	758 818	833 775	48 497	53 288
Omakapital kokku	904 018	978 975	57 777	62 568
Passiva (kohustused ja omakapital) kokku	1 001 546	1 082 506	64 010	69 185

13. AS NORMA (emaettevõtte) kasumiaruanne

	Tuhandetes kroonides		Tuhandetes eurodes	
	01.01.09- 30.09.09	01.01.08- 30.09.08	01.01.09- 30.09.09	01.01.08- 30.09.08
Müügitulu	549 287	1 065 543	35 106	68 101
Müüdü toodangu kulu	-518 387	-908 970	-33 131	-58 094
Brutokasum	30 900	156 573	1 975	10 007
Turustuskulud	-9 664	-19 710	-618	-1 260
Tootearenduskulud	-7 456	-13 099	-476	-837
Üldhalduskulud	-23 565	-28 528	-1 506	-1 823
Muud äritulud	4 857	3 856	310	246
Muud ärikulud	-6 881	-598	-440	-38
Äri kasum	-11 809	98 494	-755	6 295
Finantstulud	20 508	23 395	1 311	1 495
Finantskulud	-112	-168	-7	-11
Kasum enne maksustamist	8 587	121 721	549	7 779
Tulumaks	-17 544	-17 544	-1 121	-1 121
Aruandeaasta kasum	-8 957	104 177	-572	6 658

Müügitulu EMTAK'i järgi vastavalt Äriseadustiku §4 lõige 6 alusel kehtestatud Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatorile:

C Töötlev tööstus

NACE	EMTAK	Tuhandetes kroonides			
		Müügitulu 01.01.2009 – 30.09.2009 (kontsern)	Müügitulu 01.01.2009 – 30.09.2009 (emaettevõte)	Müügitulu 01.01.2008 – 30.09.2008 (kontsern)	Müügitulu 01.01.2008 – 30.09.2008 (emaettevõte)
29.32	2932	549 518	549 287	1 068 148	1 065 543
	29321	549 518	549 287	1 068 148	1 065 543

NACE	EMTAK	Tuhandetes eurodes			
		Müügitulu 01.01.2009 – 30.09.2009 (kontsern)	Müügitulu 01.01.2009 – 30.09.2009 (emaettevõte)	Müügitulu 01.01.2008 – 30.09.2008 (kontsern)	Müügitulu 01.01.2008 – 30.09.2008 (emaettevõte)
29.32	2932	35 121	35 106	68 267	68 101
	29321	35 121	35 106	68 267	68 101

14. Omakapitali muutuste aruanne (emaettevõttes)

	Tuhandetes kroonides				
	Aksiakapital nominaalväärtuses	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku omakapital	
31.12.2007		132 000	13 200	763 105	908 305
Puhaskasum			104 177	104 177	
Dividendid		-	-66 000	-66 000	
30.09.2008		132 000	13 200	801 282	946 482
Puhaskasum		-	32 493	32 493	
31.12.2008		132 000	13 200	833 775	978 975
31.12.2008		132 000	13 200	833 775	978 975
Puhaskasum		-	-8 957	-8 957	
Dividendid			-66 000	-66 000	
30.09.2009		132 000	13 200	758 818	904 018

	Tuhandetes eurodes			
	Aksiakapital nominaalväärtuses	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku omakapital
31.12.2007	8 436	844	48 771	58 051
Puhaskasum	-	-	6 658	6 658
Dividendid			-4 218	-4 218
30.09.2008	8 436	844	51 211	60 491
Puhaskasum	-	-	2 077	2 077
31.12.2008	8 436	844	53 288	62 568
31.12.2008	8 436	844	53 288	62 568
Puhaskasum			-572	-572
Dividendid			-4 218	-4 218
30.09.2009	8 436	844	48 497	57 777

Vastavalt Äriseadustiku nõuetele moodustab kohustuslik reservkapital 10% aksiakapitalist. Kohustuslikku reservkapitali võib kasutada eelmiste perioodide kahjumite katmiseks või aksiakapitali suurendamiseks. Kohustuslikust reservkapitalist ei tehta väljamakseid aktsionäridele.

Juhatuse allkirjad 2009. aasta 3. kvartali vahearuandele

Käesolevaga deklareerime ja kinnitame, et meie parima teadmise kohaselt:

- 1) annab vastavalt rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele, mis on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, koostatud konsolideeritud raamatupidamisaruanne õige ning õiglase ülevaate AS Norma ja tema tütarettevõtte kui terviku varadest, kohustustest, finantsseisundist ja kasumist;
- 2) tegevusaruanne annab õige ning õiglase ülevaate AS Norma ja tema tütarettevõtte kui terviku äritegevuse arengust ja tulemustest ning finantsseisundist ning sisaldab peamiste riskide ja kahtluste kirjeldust.

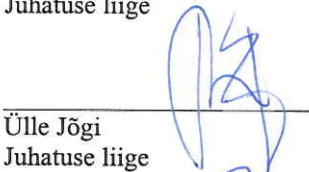
Lisaks kinnitame AS-i Norma 2009.a konsolideerimisgrupi 3. kvartali vahearuanandes esitatud andmete õigsust:

Peep Siimon
Juhatuse esimees

Ivar Aas
Juhatuse liige

Ülle Jõgi
Juhatuse liige

Garri Krieger
Juhatuse liige

Sander Annus
Juhatuse liige

Peeter Tõniste
Juhatuse liige